

TEKOČE POMOŽNE AKCIJE PONIZUJEJO DELAVSTVO

NAMESTO ZAVAROVALNINE SMEJO BREZPOSELNI ISKATI MILOŠČINO

Prostitucija in samomori. — Častno zavarovanje ali degradacija? Organizirano beračenje med delavci

V vseh mestih zbirajo pod firmami lokalnih odborov, Hooverjeve pomožne akcije in pod pokroviteljstvom komitejev, katerim načeljujejo governerji, prispevke, da uteše glad med milijoni bednih.

Krize nič več ne tajajo.

Hoover in drugi so že davno prenehali tajiti krizo. Zdaj le še apelirajo, da naj se bolj srečni liberalno odzovejo z dolarji, da pomagajo manj srečnim. V vsakem mestu so določili minimalno vsoto, toda prispevki jo niso še nikjer dopolnili. Zaposleni delavci prispevajo skoro vsi delež svoje plače. Veliko manj radodarni so bogataši. Delavcu se v tem času neznan plač pozna vsak dolar, ki ga prispeva v pomoč bednim tovarišem, kapitalist pa si ničesar ne pritrga od ust tudi če prispeva stotisočak ali milijon. Toda maginatje zelo neradi dajo večje vsote, zato jih kapitalistični listi in političarji svare, da je boljše prispevati zdaj prostovoljno kakor pozneje siloma.

Poniževalna pomoč.

Ves ameriški kapitalizem je fanatično proti zavarovalnici, ki bi garantirala delavcem v času prisiljene nezaposlenosti redno, ČASTNO podporo. Pravijo, da bi bila "poniževalna" za svobodne Američane. V resnici pa je poniževalen sedanj način podpiranja bednih. Degradirani so na stopnjo beračev. V pisarnah dobrodelnih akcij, kjer jih izprašujejo, koliko časa so brez posla in čemu so brez posla, koliko imajo prihrankov, in čemu jih nimajo, koliko imajo sorodnikov, koliko premične in nepremične imovine, kateri cerkvi pripadajo, katerim društvom itd., ravnajo z brezposelnimi skoro povsod nevljudno, prezirljivo—prav kakor z berači!

Socialisti SMO PROTI takim pomožnim akcijam, zato je naša zahteva po brezposelnosti zavarovalnici glasnejša kot kdaj prej.

Potikanje bednih v nižine.

V New Yorku je bilo po krachu na borzi leta 1929 vrženih v brezposelnost na desetisoče deklet. Prihranki so jim kmalu pošli. Dela nikjer. Posledica je, da se jih je tisoče in tisoče pod pritiskom razmer pogreznilo v prostitucijo. Enako je v drugih mestih. Šiti svetohlinci se zgražajo, a ob enem fanatično podpirajo sistem, ki je

kriv te in drugih socialnih bolezni.

Samomori brezposelnih očetov in starih, zavrženih delavcev se množe. V mestih, oziroma okrajnih mrtvašnicah leže njihova trupla, ki so na razpolago medicincem. Večinoma so brez doma, mnogi nepoznani.

Delavci naj odpravijo gorje.

Gorje je nepopisno in Hooverjevi ljudje s svojimi pomožnimi akcijami to vedo. Potrebujemo sredstva, da obdržimo ljudstvo v pokornosti. Ali namesto, da bi posegli v blagajne multimilijonarjev in bogatašev sploh, stikajo po delavčevem žepu. Kapitalizem ne more skriti svoje požrešnosti niti v tem slučaju. Za vsodbrodelnost si lasti kredit, toda bogataši sorazmerno prav malo prispevajo.

Brezposelnost ostane.

Brezposelnost ne bo pod kapitalizmom nikoli več odpravljena. Možna je, da se v teku par let najde nekaj zaslužka za nadaljnjih par milijonov ljudi, toda v tej deželi ostane vzlic temu več milijonov nezaposlenih. Dokler te razmere ne bodo odpravljene, moramo storiti kar je v naši moči, da jim izvojujemo brezposelnostno zavarovalnico. Dalje je dolžnost delavstva primorati legislature, okraje, občine in trustjanske korporacije v podpiranje bednih na čestan način, ne pa z gesto poniževanja. Delavci si svoje bede niso sami krivi, nego so jo povzročili tisti, ki vodijo današnje "dobrodelne akcije".

Socializem edina rešitev.

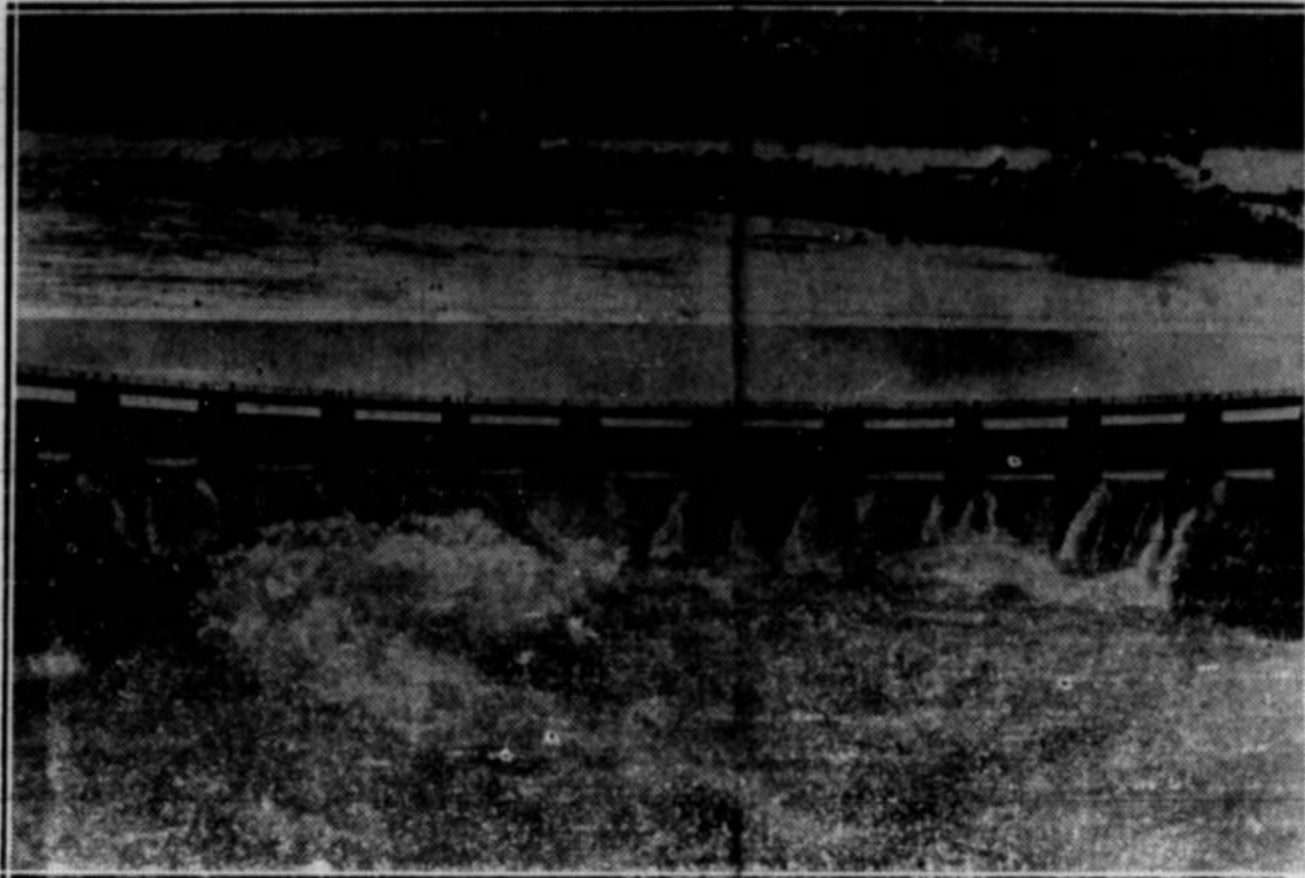
Le v blazni uredbi si je mogoče predstavljati milijone bednih, stotisoče ginevajocih vsled glada pri polnih zalogah živil in blaga.

Tak sistem kriči sam na sebi po iztrebljenju. Dokler bo na svetu toliko izobilja kakor danes, ni nobenega vzroka, čemu bi morali trpeti pomankanje milijoni, ki so nakupičili vsa ta bogastva. V sistemu profitarstva drugačne razmere niso mogoče. Blagostanje človeštva bo garantirano le v socialistični uredbi.

Stara komunistična igra v kolektah

V obravnavi proti premogaru William Burnettu v Harlanu, Ky., obtoženim umora, je državni pravnik, ki je ob enem odvetnik premogovniške kompanije, trdil poroti, da plačujejo Burnettu obrambo komunisti. Zagovorniki so z lahkoto dokazali, da komunisti niso prispevali niti centa. Obrambo vodi General Defense organizacija, s katero sodeluje socialistična stranka, ne pa komunisti. Komunistična International Labor Defense je za obrambo kentuckyjskih rudarjev sicer pobirala, oziroma pobira prispevke, toda kako porabi denar, General Defense komiteju ni znano.

PANAMSKI PREKOP VEČKRAT NAGAJA

V Panamskem prekopu blizu Gaillardskih zavornic se je nedavno utrgal z gorskega brega plaz zemlje v količini 200,000 kubičnih jardov. Plaz je povzročilo veliko deževje, ki je trajalo 60 ur. Vsiplino, vidna na gornjem delu slike, so nalogali s parnimi zamašniki na posebne ladje ter jo zvozili v Atlantik. Promet po Panamskem kanalu je bil več dni popolnoma ustavljen. Dasi se plazi ob bregovih kanala večkrat dogode, so le malokdaj tolikoinski, da bi bil ladjam prehod zaprt. Sploh pa je bil promet po tem kanalu letos mnogo manjši nego lani tudi brez takih ovir. Vzrok je svetovna gospodarska kriza.

BANČNI ROPJI SO SE PODVOJILI. LEGALNI ROPJI NEVKLJUČENI

Bančni ropji v Chicagu in okolici so se podvojili. Policaji love osumljence in kdor pride v roke sodišču, ne pride kmalu na prosto. Vsi ti roparji skupno pa niso odnesli toliko, kakor samo Bainova familija, ki je jemala iz svojih 12 bank v Chicagu "legalno". Izposodila si je na nič do dva milijona dolarjev, na plačah pa je vzela nad sto tisoč dolarjev letno. John Bain, glavni bank, je svojim prijateljem posejal na nič desetisočake in stotisočake. Svojim sinovom in zetom je šenkval v gotovini tisočake vsakemu. Svoji rojstni občini na Angleikem je pošiljal v dar čedne vsote. Zdj, ko bi moral vračati, je zbolel. Njegov družinski zdravnik, kateremu je "posodil" iz banke na nič blizu petdeset tisočakov, ga je "operiral", da ga tako varuje pred izpraševanjem na sodišču, kjer puste mesto njegove sinove. On upa, da se bo stvar medtem poravnala in pozabila. Bain pravi, da je "brok", četudi sodnik in drugi, ki ga poznajo, vedo, da laže. Ne morejo pa dognati, kam je skrnil premoženje, katerega je spremenil v gotovino. Dokler bo oblast proti te vrste tatovom tako popustljiva, je nemuno zameriti ljudem, če so izgubili zaupanja v "finančne trdnjave".

Veliko pozornost posveča stranka propagandi, katere cilj je izvojevati zavarovanje delavcev proti brezposelnosti in gradnjo javnih del. Dalje je stranka podvzela organizirano propagandistično akcijo proti militarizmu. Kapitalistične vlade ne bodo pristale v razorožitev brez zadostnega ljudskega pritiska. V založbi Haidemana-Juliusa v Girardu, Kans., bo izdana v ceneni obliki serija socialističnih znanstvenih knjig. V obrambi premogarjev v Kentuckyju sodeluje socialistična stranka z General Defense. To je organizacija, katera vodi obrambo za obtožene premogarje na sodišču. Veliko bo prihodnja nominacijska konvencija socialistične stranke, katera se prične 16. aprila 1932 v Milwaukeeju, Wis. Pričakuje se, da se je udeležiti okrog 240 delegatov. Njena naloga ne bo samo nominirati predsedniškega in podpredsedniškega kandidata, nego razpravljati in sklepiti o spremembah v ustavi ter formi organizacije, da se stranko prilagodi novim potrebam in razmeram. Prihodnja seja eksekutive soc. stranke bo 30.—31. januarja v St. Louisu, Mo. Ob tej priliki bodo posamezni člani

Manj žeje v Franciji

V Franciji ne pijejo več toliko kot prejšnje leto. V prvih 11 mesecih tega leta je bilo konsumiranih 1,188,900,000 galonov vina, kar je 39,630,000 galonov manj kakor v istem času prejšnje leto. Za vzrok navajajo zgodnje hladno vreme. Vinogradi so letos dobro obrodili in vinska produkcija je znatno višja nego lani.

KRALJU KARLU JE ZA "MORALNI UGLED" RUMUNSKEGA DVORA

Kralj Karl je prošlih par tednov silovito besnel nad svojim bratom princem Nikolajem, ker je storil isto, kakor sedanj kralj več let pred njim. Oženil se je namreč skrito s plebejko na način, ki se ga smatra za "škandal". Teh škandalov je v rumunski dinastiji več kot poslednja leta v katerikoli drugi na svetu. Lomil ga je v rani mladosti pokojni kralj Ferdinand, in še veliko bolj njegova žena kraljica Marija, ki je imela razmerja z mladimi oficirji in galantnimi diplomati. Njene hčerke so bile, oziroma so razposajene, to, kar je počel sedanj kralj Karl, pa je še zdaj svetu odprta knjiga. Njegove ljubice stanejo ubogega rumunskega podložnega kmeta več milijonov dolarjev. Veseljačil je v francoskih in italijanskih resortih. Predno se je povrnil v Bukarešto, odstavil regente in svojega sina ter se proglasil za kralja, je nagradil svoje ljubice s stotisočaki, da so preskrbljene, in da mu ne bodo delale sitnosti. Zdj pa je ta Karol cel moralist in zahteva, da si rumunska vladarska hiša ustvari v svetu "moralen ugled".

Jugoslovanska kraljica je seštra kralja Karla. Njena mati je na oddihu v Nemčiji, kjer je tudi ena njuna hči. Ako bi rumunsko ljudstvo ne bilo tako zaostalo, bi obsodilo vse članke dinastije na težko robijo, pa bi jim volja za spolne orgije kmalu pošla.

Soc. zmaga v Nanty-Glo, Pa.

V Nanty-Glo, Pa. so socialisti pri prošlih volitvah dobili enega občinskega odbornika, mirovnega sodnika in assessorja, kakor poroča New Leader.

SOCIALISTIČNA STRANKA VIDOMA VEČA POSTOJANKE IN AKTIVNOSTI

Nov mesečnik. — 40 novih organizacij. — Akcija za brezposelne in premogarje. — Priprave za konvencijo

Socialistična stranka je v tem letu razdelila med delavstvo več letakov kot katerikoli leto po vojni. Povsod so njene priredbe letos uspešnejše kakor prejšnja leta. Dobila je nad 40 novih postojank.

Ustanovljen bo nov mesečnik "Socialist Party News", katerega bodo dobivali vsi člani. Tako uradno glasilo je stranki zelo potrebno in nedvomno bo s svojo informativnostjo mnogo pripomoglo k boljšemu sodelovanju.

Veliko pozornost posveča stranka propagandi, katere cilj je izvojevati zavarovanje delavcev proti brezposelnosti in gradnjo javnih del.

Dalje je stranka podvzela organizirano propagandistično akcijo proti militarizmu. Kapitalistične vlade ne bodo pristale v razorožitev brez zadostnega ljudskega pritiska.

V založbi Haidemana-Juliusa v Girardu, Kans., bo izdana v ceneni obliki serija socialističnih znanstvenih knjig.

V obrambi premogarjev v Kentuckyju sodeluje socialistična stranka z General Defense. To je organizacija, katera vodi obrambo za obtožene premogarje na sodišču.

Veliko bo prihodnja nominacijska konvencija socialistične stranke, katera se prične 16. aprila 1932 v Milwaukeeju, Wis. Pričakuje se, da se je udeležiti okrog 240 delegatov. Njena naloga ne bo samo nominirati predsedniškega in podpredsedniškega kandidata, nego razpravljati in sklepiti o spremembah v ustavi ter formi organizacije, da se stranko prilagodi novim potrebam in razmeram. Prihodnja seja eksekutive soc. stranke bo 30.—31. januarja v St. Louisu, Mo. Ob tej priliki bodo posamezni člani

Ali se v Nemčiji socialisti in komunisti pobotajo?

Vsled združevanja malomeščanstva v fašistični stranki in fašističnih zmag se je v njih komunističnih krogih v Nemčiji pojavilo nagnjenje za prenehanje boja proti socialistom. Fašisti groze enim kot drugim in plačal bo delavski razred v celoti, v slučaju, da pride Nemčija pod fašistično diktaturo. Sporazum med komunisti in socialisti v Nemčiji bi delavski stvari veliko koristil in ob enem odstranil možnost uspešnega fašističnega puča.

Mnogo praznine

Osemnajst odstotkov prostora v velikih zgradbah v ameriških mestih čaka najemnikov. Mnoge stavbe, med njimi velikih novih, so v konkurzu.

ZMAGA JAPONSKE V DIPLOMACIJI IN NA VOJNEM POLJU

Po osvojitvi Mandžurije in degradiranju Kitajske se je Japonska izrekla za "mirno" poravnavo.

Dne 18. novembra se je japonska armada po pardnevni bitki s kitajskimi četami polastila zadnjega v njenih operacijah važnega mandžurskega mesta in Mandžurija, ki šteje 27,000,000 prebivalcev, je s tem prišla skoro vsa pod japonsko vojno upravo. Liga narodov je zahtevala, da mora Japonska odpoklicati svoje čete in prenehati z vojnimi pohodi do 16. novembra. Toda Japonska je poziv ignorirala, ker se ni dosegla cilja. Ko pa je dobila enkrat vso oblast nad deželo, je ligi narodov sporočila, da je pripravljena na mirno poravnavo in tako je svetovni mir za enkrat "rešen". Ker so tudi druge vesile imperialistične in ima vsaka na vesti slične vpade, npr. Zed. države v centralni in Južni Ameriki, si niso upale biti napram Japonski preostre, kajti ta jih je brž opozorila, da če ne bo smela "braniti" svojih interesov v tuji deželi ona, tedaj bo taka zapoved veljala istotako za Zed. države, Veliko Britanijo, Francijo itd. Pa je pomagalo. Kitajci, katerim razne določbe lige narodov in določbe v drugih pogodbah garantirajo nedotakljivost njihovega ozemlja, se čudijo, toda so se v svoji šibkosti udali, videč, da so lepe pogodbe le stvar na papirju, v praksi pa zelo malo pomenijo. Bitke med posameznimi kitajskimi poveljniki in japonskimi okupacijskimi četami se nadaljujejo.

INTERESI RUSIJE V MANDŽURIJI

Utrjevanje japonskega imperalizma v Mandžuriji je za sovjetsko Unijo zelo resnega pomena. Do rusko-japonske vojne je bila Mandžurija največ pod ruskim vplivom, po rusko-japonski vojni 1905 pa sta določili, da ena izkoristi severni in druga jugovzhodni del Mandžurije. Rusija je iskavala v Mandžuriji tudi važno železnico, ki je skrajšala distanco med Rusijo in Vladivostokom. Sovjetska Unija pa je določila, da naj bo ta železnica posest Kitajske in Rusije skupno ter jo skupno upravljata. Njena važnost za Rusijo je zdaj prav tolikina kakor pod carizmom. Japonci so v svoji sedanj vojni Ruso večkrat obdoličili, da zalagajo kitajske čete z municijo, kar pa je sovjetska vlada odločno zanikala. Na sliki so radiografisti sovjetske armade v Sibiriji blizu mandžurske meje.

ALI STE SI

Ameriški
Družinski
Koledar

že naročili?

Glasovi iz Našega Gibanja

ODMEVI V CLEVELANDU PO VOLITVAH IN NAŠE NALOGE

Piše Anton Vičič

To, kar pišem pod tem naslovom, se ne tiče Clevelanda kot celote, nego le slovenske naselbine ter njene politike in "politike".

Ko sem se vrnil iz akronskega okrožja, sem mislil, da bo volilna kampanja napredne delavce še bolj opogumila za vztrajnejše delo. Ali v splošnem je po volitvah prišlo v naselbino nekako razočaranje, posebno še med tiste ljudi, kateri so demokratično-republikanskim političarjem verjeli, da so iskreni evangelisti slovenstva in sloge, pa so videli, da jim je edino za "jobs" ter druge osebne in privatno politične interese.

Blatenje med njimi v času volilne kampanje in po volitvah je narod uverilo, da se je pustil voditi ljudem, ki so se za kulisami izražali vse drugače kakor pa v javnosti. Če se bo ljudstvo po tej izkušnji kaj izpametovalo, je vprašanje. Ovisno je, v koliko bodo clevelandski klubi JSZ. v stanju izkoristiti situacijo za organiziranje delavcev ter razširjenje našega tiska. Jasno je, da dokler ostaja dominirala tukajšnja dnevnika, bo med ljudstvom prevladovala demoralizacija v eni ali drugi obliki.

Ali tudi v zavednih delavskih vrstah je po volitvah nastala nekakna utrujenost. Uspeh z ozirom na število glasov, ki jih je prejel naš kandidat v 4. okraju in istotako sodrug Martinek v 3., je nam lahko v pomoč. Clevelandski socialisti še nimajo jake organizacije, ki je za pozitivne uspehe v volilnih bojih absolutno potrebna. Toda za s to močjo, ki jo zdaj imajo, lahko povečajo število prostorskih glasov.

Mesčanski politiki so med ljudstvom aktivni le v volilnih kampanjah. Za socialiste aktivnost nikoli ne preneha. Ko sem se gibal med ljudmi, sem čul mnogo zgražanja nad "ulazanim volilnim bojem". V mislih so imeli tukajšnja slovenska lista in političarje, ki se zbirajo v njunima tekmojčima skupinama. To nam daje priložnost pojasniti ljudem, da smo jim mi vse to že dopovedovali, a nas niso hoteli poslušati. Dokazovali smo jim, da jih demokratije in republikanci varajo s svojim skrivanjem za narodno slovensko maso, a nam niso hoteli verjeti. S tako osebno agitacijo bomo uverili marsikoga, da je bil ves čas le podznožek in da je metal svoj glas proč v korist političnim aspirantom. "Nikoli več ne grem volit," je marsikdo v zgražanju ponavljal. Toda čemu ga ne pridobiti, da bo v bodoče volil PAMETNO?

Slovinci, ki so v Clevelandu številna in kompaktna skupina naseljencev, so prišli iz volilnega boja kot narod poraženi. Ampak dotični, ki mislijo, da so šli v volilni boj kot narod, SO V ZMOTI, in to laž morajo prej ali slej razumeti do kraja, da se ne bodo v prihodnje nikomur več pustili voditi za nos. Bilo je pet slovenskih kandida-

to za koncilmane, toda nihče izmed njih ni kandidiral kot Slovenec, nego štirje kot demokratje in eden kot socialist. Zdaj, ko so vsi štirje "demokratje" poraženi, pa vpijejo, da so "Slovinci propadli v volilnem boju".

Med Slovinci v Clevelandu so prav tako različni interesi ter različne struje, kakor med drugimi narodi. Nič pa ne pretiravam, če rečem, da služijo našemu ljudstvu najbolj nesebično slovenski socialisti in s tem enako nesebično tudi tistemu slovenstvu, katero ni zgrajeno na puhlem frazazstvu in blazenem šovinizmu.

Kakorkoli analiziramo prošle volilne boje ter njihov izid, se mora vsak zaveden slovenski socialist v tem mestu povrniti k točki, ki je: **POJAČAJMO SVOJE KLUBE!** V dosegu tega pa moramo RAZŠIRITI NAŠ TISK!

SNOYEVI OBISKI

V Burgettstownu - Midway

Kar se tiče delavskih razmer, zdaj čas za agitacijske obiske ni posebno ugoden. Ali tudi v "dobrih" časih ni dober. Razlika je le, da se v "dobrih časih" marsikdo laglje naroči nego zdaj, ko jih je stotine in stotine že mesece brez vsakega zaslužka.

Mi smo za odpravo sedanjih krivic in za izboljšanje razmer v prid delavstva. To dosežemo samo, če se oprimo svoje organizacije in svojih listov. Moramo agitirati. Potruditi se moramo, da bodo naši klubi čim bolj aktivni. In vsakdo naj po svojih močih pripomore, da razširimo "Proletarca".

V ta namen sem obiskal 12.—13. novembra naselbini Burgettstown in Midway v Pennsylvaniji. V prvooimenovani so mi sodrugi šli zelo na roko. Z agitacijo smo uspeli. Na Midwayju ni bilo najboljšie, a upam, da se obrne na bolje. Razmere v obeh naselbinah so zelo slabe.

Klub JSZ. v Burgettstownu bo svoje aktivnosti brzkone pojačal. Pridobil je tudi par novih članov in članic, ki obetajo postati za klub zelo dobre moči. Tako razpoloženje potrebujejo tudi na Midwayju. Tisti, ki argumentirajo, da Slovinci ne bomo nikamor prišli, bi morali vedeti, da mi ne gradimo slovenske stranke ali slovenski nacionalizem. Mi smo člen v verigi mednarodnega delavstva in delujemo v socialistični stranki, v kateri je vsak delavec enakovreden. Naši rojaki bi se morali naučiti delavsko gibanje vsaj toliko spoznati, da ne bi rabili proti njemu tako ničevih argumentov.

Hvala sodrugoma Jeramu in Trusneviču za njuno naklonjenost. Istotako naši znanci Mary Nagel, ki je vedno pripravljena storiti uslugo, kadar se gre za delavsko stvar. **Joseph Snoy.**

AMERIŠKI VOJAKI NA KITAJSKEM

Japinci niso edini, ki imajo svoje čete na Kitajskem. Imajo jih tudi Zed. države, Anglija, Francija in druge imperialistične sile. Na tej sliki so ameriške čete v Tienstinu na Kitajskem, katere so radi demonstracij Kitajcev proti Japoncem mobilizirali za akcijo. Na vrhu na desni je ameriški poveljnik. Ameriške čete in vojne ladje so na Kitajskem zato, da protektirajo "ameriške interese". In pa seveda, da varujejo življenja Amerikancev. V resnici ima ta in druge imperialistične države Kitajsko v ključih samo radi tega, da jo izkoriščajo. To je temeljni vzrok, ki pojasnja, čemu se ogromna Kitajskja, ki je po prebivalstvu največja država na svetu, ne more nikoli toliko ojačati, da bi vrgla tuje vsiljivce na svojo hrbtno. Več o situaciji na daljnem vzhodu je pod sliko spodaj na 1. strani in pod sliko na 4. strani.

Debata v klubu št. 1 JSZ o zadrugah

Chicago, Ill. — O zadrugah in združenem gibanju slovenski delavci v Ameriki le malo vemo. Kar imajo v naselbinah izkušeni, so večinoma slabe. Kje so vzroki? Ali socialisti s ozirom na združništvo vršimo svoje dolžnosti? Ali bi morali biti v združništvu bolj agilni? Ali naj sodelujemo pri ustanavljanju zadrug in sprejmemo svoj del odgovornosti zanje?

To so vprašanja, o katerih bo v klubu št. 1 debata v petek 27. novembra zvečer v dvorani SNPJ. Anton Garden bo zastopal afirmativno stališče, to je, da naj socialisti čimtesne, še delujejo v združenem gibanju, Rudolf Skala iz Waukegana pa bo zagovarjal protivno stran.

Članstvo je prošeno, da pride na sejo točno ob 8., da toliko prej skoncamo naš dnevni red. Tomu sledi debata, v kateri imata oba govornika čas določen. Po debati bo zabavala.

Na udeležbo so vabljeni tudi nečlani. — P. O.

O volitvah in drugem iz Johnstowna

Johnstown, Pa. — Vzlic temu, da v tem kraju nimamo angleške socialistične organizacije in je agitacija za našo listo vodil v glavnem klub št. 5, v katerem se je pred volitvami dogodil še spor radi kandidata, je rezultat pokazal, da ima stranka lepe izgledje za napredek, ako si zgradi vse potrebne postojanke. Naši kandidati so dobili sledeče število glasov: Frank Podboy, Register of Will, 1,193.

Socialistični glasovi za župana so šli večinoma za McCloskyja. V njega imajo mnogi veliko upanja. Sloves si je pridobil z izdajanjem lista "Derby", v katerem fanatično kritizira privatne interese in koruptne političarje. Kakšen bo on v županskem uradu, pokaže bodočnost.

Oženil se je Stanko Kobal, sin s. John Kobala, s hčerko John Ljubeljskega. Na "ohceti" smo se spomnili "Proletarca" in

zbrali vsoto \$7.30 v njegov tiskovni fond. Vredno posnemanja.

V Lorain Borough so ustanovili Citizens Cluo (nekateri mu pravijo federacija, kar pa je neprimerno ime). Ob ustanovitvi so zatrjevali, da se bodo držali strogo delavskega stališča in pomagali rojakom pri dobavljanju državljanstva itd. V kampanji za primarne volitve so pa v tem klubu priporočali republikanske kandidate! (Menda zato, ker so republikanci 'strogo delavska stranka'.) Z denarjem v blagajni so pa plačali tiste, ki so agitirali in vozili volilce za republikansko stranko. Sicer za socialiste to ni nič novega, ker dobro vedo, da večina takih klubov naglašja "nesrankarstvo" in prijaznost delavstvu samo zato, da laglje zavaja volilce v eno ali drugo kapitalistično stranko.

Sodrug John W. Slayton, socialistični kandidat za člana v pennsylvanskem vrhovnem sodišču je dobil 42 glasov, kar je izredno velik odstotek za volilni okraj Lorain. To je dokaz, da se volilci niso pustili zapeljati in da vedo, kdo so v resnici strogo delavski kandidati. — Poročevalec.

"Slovenski tednik" v Argentini premenil lastnika

"Slovenski tednik", edini slovenski list v Argentini, ki izhaja blizu tri leta v Buenos Airesu, naznanja v izdaji z dne 24. oktobra 1931, da je prešel v last konzorcija. Njegov prejšnji lastnik in urednik je bil Peter Čebokli, ki pravi v poslovitvenem članku, "da zapušča po treh letih nevaležnega in trdega časnikarskega dela uredništvo 'Slovenskega tednika' do ušes zadolžen, bolan in brez centavosa v žepu." "Slovenski tednik" je urejevan v narodnem (nacionalističnem) duhu. Posvečen je naj-

več zadevam v slovenskem primorju, katerega davi fašizem, in propagandi za Jugoslavijo. Urednik lista pod novim lastništvom je Silvo Kavčič, kateri v omenjeni izdaji izjavlja, da ostane smer lista nespremenjena.

O bodoči vzhodnoohijski konferenci in drugem

Bridgeport, O. — Zaradi vzhodnoohijske konference, ki se bo vršila 20. decembra v tej naselbini, je klub št. 11 datum svoje prihodnje seje preložil na soboto 19. dec. ob 7. zvečer. Vabila klubom in društvom Prosvetne matice za izvolitev konferenčnih zastopnikov so bila že razposlana. Upamo, da se odzovejo in izvolijo reprezentante za to zborovanje. Ako slučajno kateri klub ali društvo ni prejelo pisma, naj smatra te vrstice za uradno vabilo. Izvolite čimveč zastopnikov.

Dnevni red konference bo zelo važen. Delavstvo se nahaja v kritični dobi. Ako se ne bo brigalo zase, kapitalisti se gotovo ne bodo.

Zborovanje konferenčne organizacije bo, kot že rečeno, v nedeljo 20. dec. v društveni dvorani na Boydsvillu. Prične se ob 10. dopoldne. Članstvo kluba št. 11 bo skrbelo, da bodo zunanji udeleženci dobro sprejeti.

Društvo št. 13 SNPJ. bo imelo zabavo na Silvestrov večer 31. dec. Možno je, da vprizori tudi igro. Na sporedu bodo deklaracije in več drugih točk. Društvo zasluži, da dobi na to priredbo obilno udeležbo in upam, da se občinstvo odzove enako številno kakor dozdaj.

Klub št. 11 bo imel prireditev na pustno soboto 6. februarja in mogoče eno še prej. Kakor vselej, se bodo klubovi odseki tudi v bodoče potrudili, da ugodje avdijenci s čimboljšim

sporedom. Dozdaj se je to klubu vedno posrečilo in članstvo je uverjeno, da z izpopolnjevanjem zbora in dramatike bo prihodnjič še boljši uspeh.

Rovi v tej okolici in tudi je klarne so zelo zmanjšale obrat. To zimo bo med revnimi še več pomankanja. Kdaj se teh razmer rešimo, je težko vprašanje. Krivi so delavci, ker so brez moči, kakor npr. Kitajci. Mala Japonska jih užene kadar hoče, nas pa davi peščica kapitalistov. Ko delavcem to dopoveduješ, se ti smejejo, seveda le trzi, ki nič ne čitajo, i pa berejo le nazadnjaško literaturo in liste. Zal, da so ti delavci še v veliki večini. **Joseph Snoy.**

Tretja obletnica društva "Beacons" SNPJ

Cleveland, O. — Gotovo je, da bo društ. "Beacons" št. 667 SNPJ. doseglo na plesni veselici v soboto 28. nov. v Slov. del. dvorani na Prince Ave. nov rekord v številu udeležencev. Ta prireditev bo ob enem slavnost tretje obletnice obstoja društva. Zabava se prične ob 7. zvečer.

Pričakuje se, da bodo na tej veselici dobro zastopana vsa angleško poslušajoča društva SNPJ. v Clevelandu in okolici. Na dejamo se, da nas obišče tudi nekaj članov društva "Zippers" iz Akrona in društ. Integrity iz Chicagoa.

Verjemite ali ne—prirejeni bodo prizori, ki bodo povzročili cele koše smeha. Še nikoli prej niste kaj takega videli na plesu. Igral bo orkester "Melody Pilots".

Na svidenje 28. nov. v Slov. del. dvorani, 10814 Prince Ave., vogal E. 109. ceste.

"Beacons Torch".

Thomas na govorniški turi

Norman Thomas gre meseca decembra na daljšo govorniško turo po Texasu in Oklahomi.

AGITATORJI NA DELU

izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno letoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

Poslali so:

Anton Vičič, na agitaciji v Ohio	96 1/2
Joseph Snoy, na agitaciji v Penni	35
Anton Jankovich, Cleveland, Ohio	25
Jacob Rotic, Milwaukee, Wis.	14
Anton Zidanšek, Pittsburgh, Pa.	8
K. Erznovnik, Red Lodge, Mont.	7
Anton Sular, Arma, Kans.	6
John Terčelj, Strabane, Pa.	6
John Zornik, Detroit, Mich.	5 1/2
Frank Sustarič, Lloydell, Pa.	5
Henrik Pečarič, Nanticoke, Pa.	5
Ilija Bubalo, Johnstown, Pa.	4
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	3
James Deklewa, Gowanda, N. Y.	3
Nace Zlemberger, Piney Fork, Ohio	3
Jacob Tomec, Crafton, Pa.	3
Louis Sterle, Krays, Pa.	3
Frank Ursitz, Sygan, Pa.	2
Ignac Kolar, Sheldon, Wis.	2
Anton Dobrovolc, Girard, Ohio	2
Frank Boltezar, Pueblo, Colo.	2
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	2
Nick Triller, Library, Pa.	2
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2
John Teran, Ely, Minn.	2
Peter M. Geshell, Victor, Colo.	2
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa.	1
Peter Benedict, Detroit, Mich.	1
Frances Zakovšek, No. Chicago, Ill.	1
John Jerob, Rock Springs, Wyo.	1
Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 254 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 247 1/2.	

Ako bi 'Proletarca' ne imeli, bi ga morali ustanoviti

V prejšnjih štirih tednih so poslali stalni zastopniki in drugi agitatorji "Proletarca" 254 polletnih naročnin, ali 7 več kakor prejšnje 4 tedne. Imena in številke so navedene v seznamu tik tega članka.

Vsled krize je agitacija zelo otežkočena. Stotine rojakov ne more naročiti lista, ker so brez sredstev. Je pa mnogo drugih, katerim je to mogoče, in med temi moramo agitacijo še bolj pospešiti. Kajti "Proletarec" je našemu delavstvu potreben. Ako bi ga ne imeli, BI GA MORALI USTANOVITI.

Naval plačanih in neplačanih agentov jugoslovanske diktature dokazuje, da je "Proletarec" proti njim glavna trdnjava.

V prošli volilni kampanji so posebno naselbine kakor je Cleveland spoznale, da se more delavstvo zanesti **EDINO-LE na delavske liste.**

Delavski tisk je edini, **KI SE VZTRAJNO IN ISKRENO** bori za zavarovanje brezposelnih, brez katerega beda med njimi ne bo nikdar omiljena, neglede kako aktivne so do brodelne družbe.

In končno, delavci potrebujejo **DELAVSKO VZGOJO!** Iznasli so se v krizi in ne vedo ne kod ne kam. Čitali so večinoma zavajalne liste in vsled tega je njihovo politično obzorje jako majhno in konfuzno.

Redni čitatelji "Proletarca" vedo, da so tisti delavci, ki sledje delavskemu tisku, o vzrokih depresije dobro poučeni in vedo tudi za pot, **KI DRŽI IZ KRIZE.** V tem je prednost zavednih delavcev od onih, ki berejo le zavajalne in kapitalistične liste.

Čimvečja je cirkulacija socialističnega časopisa kakor je "Proletarec", toliko **BOLJŠE JE TO ZA DELAVSKI RAZRED.** To je vzrok, čemu se reakcija **BOJI** širjenja listov, ki nosijo prubujo in vzhajo med delavsko ljudstvo. Kadar se vam ponudi prilika, dobite prijatelja ali znanca, da se naroči na Proletarca. Ko ga začne čitati, vam bo hvaležen zato.

Ker ste naprednjak, koliko storite za napredek?

KLUBOM IN DRUŠTVOM

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiakovna Družba, Chicago, Ill.

Člasi Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. — Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopolci in oglaševalci morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zalts
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Tudi predsedniki nimajo slabosti

Noben cesar, kajzer, car ali kralj ni slab, razen kadar izgubi ta ali oni krono. Dokler vlada, mora ljudstvo moliti zanje. Otrokom v šolah se dan za dnem dopoveduje, kako blag, usmiljen in junaški je njihov modri vladar. Predsednike republik ne odevajo s tako glorio, ali tudi njihovih slabosti se ne sme preveč obesati na veliki zvon.

Nan Britton je svoječasnno izdala knjigo "President's Daughter" (Predsednikova hči), v kateri je pojasnjeno, da je oče njene 12-letne hčerke pokojni predsednik Harding.

Hardingovi prijatelji, ki sicer dobro vedo, kakšen lahkoživček je bil, so izposlovali, da je ona proti pisateljici prej omenjene knjige izdala nova pod naslovom "The Answer to the President's Daughter." V nji se Brittonovo slika za pokvarjeno žensko. Enega razprodajalca knjige je vsled tega tožila za \$50,000 odškodnine. Pred obravnavo, ki se je vsela v Marionu, O., največ za zaprtimi vrati, so jo odvetniki tožene stranke silovito napadli in poudarjali, da se o predsednikih ne bi smelo pisati na tak način. Porocniki so bili večinoma prijatelji pokojnega Hardinga, in dasi so se na obravnavi uverili o intimnem znanstvu, ki ga je imel s tožiteljico, so njeno tožbo kljub temu v celoti zavrgli. Če bi bil Harding samo kak član kabineta, tedaj bi morda sklenili drugače. Ampak v slednjem slučaju bi Nan Britton ne mogla dati svoji knjigi privlačnega naslova "The President's Daughter", kar je nji in onim, ki so ji pomagali, prineslo venke dohodke.

Strategija Živkovičevih agentov v Z. D.

Od kar je Jugoslavija pod diktaturo, imajo vsi konzularni ter drugi agentje v službi režima strogo zapoved, da propagirajo med Jugoslavi in inozemstvu "ljubezen rodni grudi in lojalnost kralju". Komur se je to gnusilo, ga je Beograd odslovil.

Agentje prihajajo k "prominentnim" Jugoslovonom, ali vabijo odbornike ter odborice društev na svoje sestanke, in na vseh previdno molče o pravem namenu svojega delovanja. Ko uvidijo, da kake mlačno napredne ljudi ne bi pridobili direktno, jih omrežijo po ovinkih. Laskajo se jim. Castlakomnim slabotnejšem ter jeguljam se to dopade. Ko so enkrat v mreži, se udajo v položaj in pridno pomagajo v novi zvezi.

Ves svet ve, da v Jugoslaviji ni svobode za nikogar razen za podanike, ki so pri volji samo ubogati in ničesar zahtevati. Ves svet ve, da v Jugoslaviji ni ne svobode govora, tiska ali zborovanja, ne svobodnih volitev, in da so prepovedane vse stranke, ki niso bile po volji režima, druge organizacije pa so ovi-rane v delovanju in mnoge so že razpustili. Vzlic tem dejstvom so eni Jugoslavi v Ameriki tako balkanizirali svoj šepavi značaj, da agitirajo za proslavljanje "jugoslovanskega 4. julaja".

Franc-Jožefova vzgoja ima pač močne korenine. Hlapci hočejo biti hlapci in prisegati svojo podaniško lojalnost, pa naj bo vladar že Habsburžan ali Karadžoržević. Hlapcem je to čisto vseeno, ker "so za hlapce rojeni in za hlapce vzgojeni", kakor je kriknil v drami "Hlapci" veliki Ivan Cankar. Vprizarjanje te njegove drame je v "svobodni" Jugoslaviji zabranjeno, ker je hlapce sram svojega portreta.

Nemisleče glave

Ljudje, ki so šli to jesen na voliče in spet oddali svoje glasove strankama kapitalizma, so neodgovorni za razmere kakršne so.

Zival nikoli ne strada, ako ima hrane na razpolago. Človek je edino bitje, ki strada pri polnih zalogah.

JAPONSKA OKUPIRALA ŽE SKORO VSO MANDŽURIJO

Japanese soldier equipped for war.

Members of the radio corps.

Machine gun truck.

Bombing planes.

Machine gunners camouflaged as a rice field.

War tank.

"Tehnično" na daljnem vzhodu ni vojne, ker je Japonska Kitajski ni napovedala. Ker vojne uradno ni, Japonska torej ni prekršila Kelloggovega pakta, niti ne določb v ustavi lige narodov. Toda topovi grme tudi brez uradnosti, kitajski vojaki so padali prošle tedne na debelo, tisoče Kitajcev je moralo bežati iz svojih domov in vsi kitajski uradniki na upravi Mandžurije so bili odstavljani. Japonci so na njihova mesta imenovali svoje ljudi.

Na sliki na desni je japonski vojak, opremljen za bitko. Slika na vrhu tik njega predstavlja oddelek, ki operira v trenučno brzovjavne naprave. Na vrhu na desni so vojaki s strojnimi puškami, zakriti s slamo. V sredi na desni je oklopni truk s strojnimi kanoni in na desni oklopni tank. Spodaj so japonski vojni aeroplani, ki so sejali smrt med prebivalstvom kitajskih mest.

Kitajska protestira in apelira, toda je čisto v kleščah zunanjih imperialistov in znotraj neenotna ter neurejena, pa nima v tem položaju nikake izdatne odporne sile.

Svoboda in demokracija v Jugoslaviji

Prisilno glasovanje za vladno listo. — Grožnje z odpustitvijo iz službe.

Dr. Dinko Puc je župan ljubljanskega mesta. Te službe nima po volji voličev nego po milosti vlade. Vpšiti mora le njeno politiko ter izpolnjevati samo njena povelja. Kakor drugi župani v Jugoslaviji, je tudi dr. Dinko Puc izdal proglaš, naslovljen na mestne uradnike in delavce, v katerem jim je bilo zagroženo, DA BODO OB KRUII, če se ne udeležijo volitev ter glasujejo za vladno listo, kajti ta edina je bila nominirana. Ne samo to. Bil jim je ob enem UKAZANO, da morajo tudi med drugimi agitirati za udeležbo pri volitvah. To zapoved so dobili v pismu.

Rekli smo, da je kralj Aleksander objavil svojo novo "ustavo" ter razpisal volitve na urganje francoskih diplomatov ter mednarodnih bankirjev. Slednji so se začeli bati, da večina ljudstva ni na kraljevi strani in da se režim generala Živkoviča drži na površju le s terorističnimi metodami. Narod pa je proti sili bajonetov in krogelj brez moči.

"Dokazali bomo svetu, da je narod z nami," je rekla vlada v Beogradu in začela je v volilno kampanjo. Ali tudi nepoučen svet je kaj kmalu uvidel, da so te volitve še večja farsa nego Mussolinijeve v Italiji. Mussolini svojega namena ni zakrival, medtem ko je jugoslovanska vlada skušala napraviti v inozemstvu vtis, da je diktaturo odpravila. V resnici je po-večala. Žurnalisti so svojim listom v inozemstvu sporočili, da je Jugoslavija pač balkanska dežela, kjer je ljudstvo le žoga v oblasti vladajočih. Protestirati ne sme. Glasovati mora—četudi zakon tega ne določa—in vrhutega—glasovati mora le za VLADNE kandidate!

Koncem oktobra so dobili ljubljanski mestni uradniki in delavci iz županove pisarne prej omenjeni cirkular, ki vam jasno priča, kakšna je politična svoboda v Jugoslaviji. Posamezne besede so naglašane deloma od župana, deloma amo jih podčrtali mi. Okrožnica se glasi:

Ljubljanski župan mestnim nameščencem.

"S proklamacijo od 26. septembra 1931 je kraljevska vlada v lapidarnih besedah orisala velikanski pomen vseh poslednjih zgodovinskih činov in modrih odločitev Nj. Vel. Kralja Aleksandra I.

V izvršitvi teh odločitev so razpisane na dan 8. novembra 1931 prve volitve v Narodno skupščino. Te volitve naj bodo veličastna manifestacija zdrave narodne volje, sloge in velike jugoslovanske misli pa tudi narodne hvaležnosti in BREZPOGOJNE Vdanosti SVOJEMU modremu narodnemu kralju.

Za vsakega državljanu—volilca je s tem tudi jasno označena sveta dolžnost, da se udeleži volitev in s tem tudi on manifestira za veličino naroda in moč države. Vsakdo se mora zavdati, da posebno v današnjih težkih časih gleda na nas ves svet ter da se bo zaupanje v našo državo in njen ugled tem bolj povečalo, čim večja bo udeležba pri volitvah 8. novembra; s tem se bo utrdil tudi KREDIT države in za nas olajšala vsesplošna težka situacija.

Zato sleherni mestni uslužbenec ni samo dolžan pojaviti se 8. novembra na določenem voličišču, temveč MORA v svojem področju z živo besedo in s primernim pojasnilom pomena teh volitev se delovati na to, da tudi ostali someščani polnoštevilno izvršijo svojo narodno in državljansko dolžnost!

Ze v vladni deklaraciji od 4. julija 1930 so bili vsi javni organi opozorjeni na svoje velike dolžnosti v javni funkciji ter da morajo biti iskreno in udano vedno v službi jugoslovanske misli, državne ureditve in današnjega reda. Postavljena je bila kot kategorična zahteva državne politike, da v javni službi NI MESTA za uradnika ali uslužbenca, katerega službeno delo in vedenje ne bi bilo v skladu s prej povdarnjenimi načeli.

Vsem načelnikom posameznih oddelkov naročam, da takoj in temeljito poučijo vse dodeljeno jim osebje o vsebini in važnosti predstoječega razpisa; vse uslužbenca pa pozivljam, da store svoja državljansko dolžnost.

Ze 9. novembra 1931 mi MORAJO vsi oddelki predložiti sezname onih uslužbencev, ki so bili od volitev ZADRŽANI:

- 1.) vsled težke bolezni,
- 2.) vsled neobhodne potrebe službe (ki pa se mora po možnosti tako urediti, da bo vsakomur udeležba pri volitvah omogočena!),
- 3.) vsled neodložitve odsotnosti z navedbo razloga.

Za vestno in točno izvršitev prednjega naročila v celoti so gg. načelniki posameznih oddelkov OSEBNO ODGOVORNI.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 2. novembra 1931.

Župan in mestni načelnik:

Dr. Dinko Puc, l. r."

RESNICE NE MOREJO SKRITI

Podaniki priznavajo pravi namen svoje priredbe

Nekateri podaniki v Chicagu se jeze, češ, da njihova slavnost 29. nov. ni kraljevaška stvar. Novembrska šte. "Svobode" pa priznava, da bo prav tako kraljevaška in globokopodaniška, kakor je bila lansko leto. Omenjeni list piše med drugim:

"Kakor lansko leto, tako bodo tudi letos Jugoslavi mesta Chicaga obhajali obletnico osvobojenja in ujedinenja Jugoslavije. Slavnost se bo vršila 29. novembra... pod pokroviteljstvom Jugoslovanskega kluba. Vsi Jugoslavi so vabljani, da se udeležijo te pomembne proslave..."

V tem vabilu ni nikjer niti ene same besede, s katero bi le malo namignili, da se gre za pomoč brezposelnim. Vsa priredba je—kakor lani—aranzirana v isti namen, spet bo konzul s svojimi prodajami poslal telegram globoke podaniške udanosti njihovega veličanstvu, spet bo masa podanikov fotografirana in listi v starem kraju bodo dobili to sliko v dokaz, da so izseljenci v Ameriki še vedno zvesti svoji deželi in njenemu kralju.

V istem listu je slična notica v angleškem jeziku, ki nikjer ne pravi, da bo ta prireditev za brezposelne. To bilko je konzul s svojimi ljudmi pograbil se le pozneje, da moralno primora ljudi v dvorano.

Slovenski župnik fare sv. Stefana v Chicagu to podaniško "slavnost" oglašva v cerkvi. V pridigah trdi, da bo to velika stvar za naše brezposelne rojake. Stotine Jugoslovani v Chicagu je že mesece in mnogi do dve leti brez zaslužka. In na račun teh revežev skušajo plačani in neplačani klečeplazni podaniki organizirati "veliko" manifestacijo, da dokažejo vladi v Beogradu svoj vpliv in sposobnost. Ampak božji mlinci meljejo dalje...

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRILEDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

V zadrudni register v Ljubljani je kot osma zadruga vpisana "Kleidermacher Union", reg. Produktov Genossenschaft m. b. H. glasom zadrudne pogodbe od 24. februarja 1879. Kot prvo načelstvo so vpisani: Matija Kunc kot predsednik, Primus Cassermann kot namestnik, Franc Černe kot blagajnik. Kot drugo načelstvo: predsed. Cassermann, nam. Eduard Izlaker, blagajnik je ostal. V likvidacijo je stopila že l. 1881. Imela je svojo delavnico na Kongresnem trgu. Vodja za druge je bil dejansko Primož Cassermann, ki je bil vodja in prikojevalec. Sodelovali so še Izlaker, Černe, Soklič. Po likvidaciji sta se osamosvojila Cassermann kot krojaški mojster, Soklič pa je prevzel zalogo brusljskih klobukov. Zadrudno imetje je pa baje kupil krojaški mojster Rožič.

Pred to zadrugo so pa vpisali v zadrudni register "Spar und Vorchussverein", denarno zadrugo z omejeno zavezo, že 14. dec. 1875; leta 1879 pa vidimo v njenem registru zabeležene moše, ki so tudi že v delavskem gibanju in sicer: Josipa Regalija, mizarskega mojstra, Josipa Strzelca, milarja, Hugona Turka, poslovodjo speerijske trgovine: l. 1883 pa še čevljarja Jakoba Skerbinška, peka Ivana Pirnata, agenta W. Stedryja, krojača Franca Sarca, ključavničarja Janeza Dolharja, agenta Rogla, krojača Franca Zeleznikarja, gostilničarja Janeza Goljaša, posestnika Matija Zdešarja, zas. uradnika Karla Kratochvila in žel. uradnika Jožeta Lilleka. L. 1892 pa sta vpisana še krojač Fran Sturn in puškar Kaiser.

Pri sv. Ani nad Tržičem so ustanovili l. 1885 "St. Annathaler Wirtschaftverein r. G. m. b. H." V načelstvu so bili nadpaznik Herman Peter, I. Pristou, A. Goetz in drugi.

8. septembra 1887 pa so vpisali v zadrudni register "prvo ljubljansko uradniško konzumno društvo r. z. z. o. z." Prvo načelstvo so tvorili Adalbert Strnad, Franc Potočnik, Ferdinand Tomažič, August Wester, Anton Svetek, Anton Lenarčič, Janez Svetek in Franc Kalmus. Stopila je l. 1912 v likvidacijo.

L. 1893 pa se je ustanovilo "Društvo komisijonarjev" kot r. z. z. o. p., ko še obstoja.

Zanimivi so ti podatki. Povedo nam, da so bili med ustanovniki in funkcionarji delavskih produktivnih in denarnih zadrug glavno moše iz — delavskega izobraževalnega društva, ki so se vsi več ali manj zanimali za socialistično gibanje. V prvi vrsti Matija Kunc, pozneje Regali, France Zeleznikar, Sturm, sicer pa zmes svobodnih poklicev. Kmečke posojilnice na Kranjskem pa so snovali imoviti kmetje: Famijle Knez, Kotnik, Lenarčič, Lavrenčič, Gruđen so razumele pomen denarnih zadrug, ki so jim dale tudi v zahvalo moč, vpliv in še marsikaj. Na Štajerskem pa politični vodje pod vplivom dr. Vošnjakov deset let poprej kot Kranjskem.

Ohranjena je iz l. 1876 slika članov delavskega izobraževalnega društva; na njej so fotografirani sledeči člani: Brodnik Ivan, mizar; Cvajnar Franc, čevljar; Kordelič Karol, čevljar; Vodišek Franc, čevljar; Ulrich N., mizar; Hubmayer Karol, čevljar; Kern N., čevljar; Masnec Gabriel, čevljar; Kočevar N., krojač; Keber Mihael, krznar; Prepelč Josip, mizar; Kikelj, čevljar; Ivkovič, krojač; Dolenc Franc, čevljar; Kloiber, krojač; Rode Franc, čevljar; Sturm Franc, krojač; Modic Franc, čevljar; Soklič Ivan, krojač; Knoblehar Anton, krojač; Müller Ernest, črkostavec; Brozovič in še eden, ki se ga moj informator ni mogel spomniti. — Kakor videti, čisto delavsko društvo. Ena pa je ohranjena iz l. 1881 in je odtisnjena v Družinskem koledarju l. 1913.

(Dalje prihodnjič.)

Lažnjiva dobrodelnost

Novi lastnik čikaških Daily News je zbral okrog sebe razne "predstavnike" narodnostnih skupin in jim predložil načrt za izkoriščenje sedanje situacije pod pretežno, da se bo pomagalo brezposelnim. Vsaka narodnost naj ima eno veliko prireditev, katere prebitek lahko prabi za brezposelne "po svoji volji". V priuoslugu pa morajo sodelovati z imenovanim dnevnikom pri skupni prireditvi. Daily News vse te skupine oglašva, da si pridobi prijateljev med "vplivnimi" ljudmi, kar naj ji bi povečalo cirkulacijo, katera je v teku dobrega leta zelo padla. Narodnostne skupine pa sodelujejo največ v interesu tistih ambicioznih posameznikov, kateri jim stoje v ospredju. Jugoslovanska skupina npr. je to priliko pograbila, da požene pod krinko dobrodelnosti kolikor mogoče visoko in na široko svojo kraljevaško propagando. Za bedne brezposelne je sitim gospodom toliko kakor za lanski sneg. Med delavstvom sploh ne delujejo, ker so pregosposki. Maso vabijo na svoje manifestacije le raditega, ker jim je potrebna za stafažo in pa za lestvo, po kateri plezajo, da dosežejo svoje personalne ambicije.

Kaj čitate? Kaj mislite? Če ne mislite sami, kdo misli za vas?

Prihodno nedeljo je "Savin" koncert

Chicago, Ill. — Dvakrat na leto je za "Savo", pevski odsek kluba št. 1 JSZ, veliki dan — spomladi in v jeseni, ko se pokloni občinstvu s koncertom. In ta veliki dan "Savanov" bo prihodno nedeljo 29. nov. popoldne v dvorani ČSPS.

Šest mesecev marljivega dela je šlo k pripravi za ta koncert, po en večer na teden in po par večerov zadnja dva tedna. Vaje in zopet vaje. Treba se je bilo naučiti in zgraditi 18 pesmi in pesmic, ki bodo na tem programu. Ni majhno število — 18 pesmi, četudi so nekatere za starejše pevce razmeroma lahke. Naučiti se in ubrano zapeti tak program kot ga bo nudila "Sava" prihodno nedeljo, pomeni veliko dela in stalnega udeleževanja vaj, in tudi dosti truda s strani pevovalcev. Vsega tega ni manjkalo pri "Savi" zadnjih sedem mesecev.

Kar pevci in pevke sedaj žele, je velik posej na koncertu, odziv našega delavskega naroda, da sliši svoj delavski zbor.

Gojiti pesem v tujini je teoretično in navidezno mogoče lahko, ker to naj bi bila nekaka vez, ki spaja priseljence gotove narodnosti. V praksi seveda ni tako lahko, ker težko in ovir je več kot pa ugodnosti. Posebno delavski zborji imajo težko, ker današnja doba šentflorjanska ni naklonjena delavstvu. Ampak kjer je veselje do petja, pa odločnost in vztrajnost, se premagajo vse ovire in solnce se končno prijazneje smeje. In pri pravem delavskem zboru je močna, ako ne najmočnejša gonilna in spajalna sila tudi delavska zavest: zavest, da je zbor del tistih sil, ki širom sveta bodejo za napredek in boljše bodočnost teptanega človeštva. In lojalni del te delavske armade je tudi pevski zbor "Sava".

Da se povrnem k koncertu. Omenjeno je že bilo v Proletarcu o spevoigih "Na travniku" in o drugih točkah programa, ki je bil priobčen v celoti zadnji teden v tem listu. Posameznih točk tukaj ne bomo omenjali, ker čas je dovolj blizu — še par dni in slišali jih boste lanko osebno. Ponovimo naj le željo Savanov, da z istim veseljem pridete na ta koncert kot so se pevci in pevke na njega pripravljali in da čim bolj napolnite dvorano. Zbor je siguren, da vas bo zadovoljil s svojim programom, kar je končno najvažnejše budiš s strani pevcev kot tudi poslušalcev. In zbor, ki to doseže, je upravičen do obstoja in do imena pevski zbor. Pripljete s seboj tudi svoje prijatelje, da z vami vred užijejo par lepih uric na tem "Savinem" koncertu. Po programu bo ples in zabava pri omizju. Za ples bo igral orkester Johnny Kochevarja, ki v tem oziru zadovolji starejšo in mlajšo generacijo. "Sava" vam

ČUDNI, NEPOJMLJIVI BARBARSKI INSTINKTI ČLOVEKA

Ameriško časopisje na senzacionalen način opisuje izreden slučaj brutalnosti v Rileyjevi družini v Washingtonu, D. C. Mi smo ga omenili v prošli številki pod sliko na 4. strani. Dogodek je prišel na dan, ko je petnajstletni deček Francis Riley enkrat po naključju pravil otrokom, da ima sestrico, katero imajo doma že tri leta zaprti v čumnati brez oken. Ko so ga nato o tem izpraševali, je pojasnjeval, da jo mačeha zelo pretepa in tudi drugače ravna brutalno z njo. Na ta slučaj je bila opozorjena oblast, ki je poslala svoje ljudi v stanovanje, da se uveri o resničnosti fantovih iz-

povedi. Kmalu se je prepričala, da ni pretiraval. Dekletce ima razvitost petletnega otroka, dasi ima že 13 let. Odvedli so jo v bolnišnico. Harry Riley, oče dekleta, in njegova žena sta bila obtožena nečloveškega ravnanja z otrokom. Časopisje je ta dogodek v marsičem pretiravalo, da ga je lahko zavijalo v senzacionalnost. Na sliki na desni je oče omenjenih otrok ter njegova žena, ki pestuje psa. V sredi je skica, s katero risar prikazuje Rileyjevo ženo v vlogi brutalne mačeha, ki suje otroka. Na vrhu v sredi je skica male Edith,

ki je zaprta v sobici, kakršne so v stanovanjih za shrambo oblek, ne pa za človeško bivaliče. Na desni je Edith v bolnišnici. Ljudje so ji poslali mnogo igračk, katerih preje ni bila že leta deležna. Zdravniki domnevajo, da ji kruto ravnanje bržkone pusti slabe posledice na možganih. — Ako bi imela Mrs. Riley zdrav razum in količjak človeških čustev, ne bi ravnala tako kakor je z otrokom. Kriv je kajpada v enaki meri tudi oče, ker ni tega preprečil, ali pa poslal otroka v kak zavod predno ga je začela mučiti.

ključ: "Na svidenje v nedeljo popoldne v dvorani ČSPS!"

Odbor.

PO MARTINOVNI NEDELJI

Piše ANTON VIČIČ.

Martinova nedelja je za nami. Po prohibiciji je za Slovence v Ameriki dobila svoj starokrajski pomen. V naselbini je postalo živahnije in krizo ljudje laglje prenašajo. Gostitelji hodijo pogosto v klet in se vračajo s polnimi. Iztočijo in spet dol po stopnicah. Svetovne probleme rešujemo čisto lahko, težko je in preglavice pa nam delajo lokalne zadeve in lokalna politika.

Dokler so bili lepi jesenski dnevi, so mnogi rojaki imeli zabavo v balincanju. Tega sporta je v Clevelandu veliko, ker je v tej naselbini naš rod iz primorskih in notranjskih krajev močno zastopan. Tudi na društvenem polju je postalo živahnije. Imamo veselico za veselico in celo po več veselice na isti datum.

Le zaslužka manjka. Mnogo rojakov je prizadetih. Ljudstvo v splošnem pa upa, da že pridejo kako boljši časi. Tolažijo se, da ne bo zmerom tako slabo. Eni so že lani poskušali z demonstracijami pod vodstvom komunistov, o katerih so listi veliko pisali, ali kakega vpliva na odgovorne činitelje niso dosegli. V tak namen je

treba močnejše sile, namreč take organizacije, v kateri so delavci včlanjeni in aktivni TUDI TAKRAT KO DELAJO. Sami brezposelni ne bodo izvojevali preobrata. Nastopiti moramo vsi delavci SKUPNO. Dokler se ne organizirajo, bo treba samo čakati in čakati in čakati. Zdjaj čakamo že dobri dve leti.

Ne le v Clevelandu, nego tudi rojaki drugod se zanimajo za spor, ki se je dogodil v pevskem zboru "Zarja" in za njegove posledice. Skupina, ki se je od zbora ločila, je hotela odnesti tudi ime ter imovino. Ampak klub št. 27 ni Kitajsko, katerega bi se mogoče meni nič tebi nič pohoditi. Zato so ga v imenu odstopilih pevcev in pevki tožili in z njim vred je bila tožena "Zarja". Zahtevali so, da mora klubov zbor "Zarja", ki letos praznuje petnajstletnico, odstopiti svoje ime njim, ravno tako note, kostume in klubovo imovino v gotovini. Bogzna kako se je dogodilo in pod čigavim vplivom — prva sodna instanca se je izrekla proti klubu. Rojaki v Clevelandu so se šušili. Člani kluba in pevškega zbora "Zarja" so osupnili ob krivični odločitvi. Toda kaj? Naprej z obrambo! Pritožili so se. In prizivno sodišče je sklep prve instance razveljavilo. To je zdaj vam že znana zgodovina.

Odstopila skupina še posluje pod po silo izposojenim imenom "Zarja". Človek jih ne razume. Ker jim je jasno, ko vendar vedo, da je bila "Zarja" ustanovljena v klubu št. 27, da je poslovala pod njegovim okriljem in da ji je bil klub na vseh prireditvah zaledje — mar ne bi bilo pametno in gentlemanko, če bi si odstopila skupina izbrala drugo ime? Ime, ki bi bilo res NJENO! Veliko manj boja bi bilo potem v "naprednih vrstah".

V nedeljo 15. nov. je ta po silo "Zarja" vprizorila Ivanušovo opero "Turjaška Rozamunda". V "E." z dne 16. nov. je na prvi strani dopis s podpisom Steblaj, ki govori o triumfalni prireditvi, čisto napol-

njeni dvorani itd. Je pretiran. Tudi kritika v istem listu dan pozneje s podpisom A. Š. je preveč laskava.

Nočem delati krivice nikomur in to, kar tu navajam, ne pišem pristransko. Cleveland je velika naselbina in v njemu je prostora za več zborov. Tudi ni vzroka, čemu naj bi vladali med njimi napeti odnosi. Toda dokler bo zbor, ki ga tu omenjam, rabil firmo za svoje označevanje, ki ni njegova, je naravno, da bodo odnosi napeti. Ta napetost je razvidna v oglasih, poročilih in kritikah. Rojak Steblaj piše o triumfalni prireditvi in pravi, da četudi so razkolniki ali kar že triumfirali so. In dvorana čisto polna. Priznava, da je bilo nekaj sedežev v pratu praznih, pravi pa, da na galerijah so ljudje stali. Mislim, da se motim prav malo, sem ali tja, če rečem, da je bilo v dvorani vsega kakih 800 oseb, in ne 1.200.

Brez da bi žalil zbor je treba poudariti, da bi bila vprizoritev triumfalna le tedaj, če bi bila igrana in peta, kot tehnik operi zahteva. Tega ni bilo in se od diletantskega zbora ne pričakuje. Eni so svojo nalogo izvršili dobro in navdušeno, a bili so tudi taki, ki so storili napake in kateri vlogam niso bili kos.

Zbor, ki se trudi povzdigniti našo glasbo in kulturo v naselbini, je vreden priznanja, in v tem oziru bi zaslužil čast tudi ta zbor, ako ne bi s svojo taktiko od časa ločitve napravil kulturnemu delu več škode nego koristi.

V opis posameznih vlog ter njih predvajanja se ne bom spuščal. Skladba je delo Ivana Ivanuša. Je lepa, v ponos skladatelju, in če nekatere prizore glasbeno in dramatično izboljša, bo dobila ta opera še večjo vrednost.

O slavnosti petnajstletnice prave "Zarje" na Zahvalni dan 26. nov. pa poročam prihodnjic.

Ako želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati zanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upravitelju za pojasnila.

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da na se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

Aktivnosti socialistične stranke v Chicagu

Chicago, Ill. — Sej centralnega odbora socialistične organizacije čikaškega okraja, v katerem so zastopani klubi po svojih delegatih, se udeležuje čezdalje več sodrugov in sodružic. V tem oziru, kakor tudi v aktivnostih, se je okrajna organizacija pod vodstvom tajnika A. Dreifussa jako izboljšala. V takozvanem Roseland distriktu na južni strani mesta je bil ustanovljen nov klub z osemimi člani. V druge klube je tekem meseca pristopilo 14 novih članov. Stranka priredi več shodov v raznih delih mesta v akciji za izvojevanje državne podpore brezposelnim. Governerju Emmersonu je poslala spomenico s predlogi in apelom, da naj legislatura na izrednem zasedanju ukrepa o tem najvažnejšem problemu.

Brebitke prošlega stranknega banketa znaša skupno s še neporavnanimi kontribucijami \$521.

Dalje je organizacija čikaškega okraja zaključila, da naj soc. stranka poda izjavo proti

John Metelko, O. D.

Preiščemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

sodelovanju socialistov v takozvani Konferenci za progresivno delavsko akcijo, katerega pod vodstvom Musteja v svojem glasilu Labor Age in na svojih sestankih vodi čezdalje bolj sotržno taktiko proti socialistični stranki. — P. O.

PRIREDBE PODPORNIH IN DRUGIH DRUŠTEV

DECEMBER.
WAUKEGAN, ILL. — Dramski odsek SND, vprizori igro "Lepa Vida" v korist Čitalnice SND. v nedeljo 13. dec. v Slov. nar. domu.

JANUAR 1932.
WAUKEGAN, ILL. — Angleška igra dram. odseka SND. v nedeljo 10. jan. v Slov. nar. domu.

APRIL.
WAUKEGAN, ILL. — Predstava dram. odseka SND. v nedeljo 10. aprila v Slov. nar. domu.

Opomba: Cena objav v tej rubriki je \$1.00 za cel čas, to je do datuma priredbe. Vabimo sodrugov in druga društva, da oglašajo svoje priredbe v tej koloni, katere bo priobčena v listu vsak teden.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30 — 6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by appointment.
Residence Tel.: Crawford 8440.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost. Ako vam lahko postrežejo enako dobro kakor drugje, zaslužijo, da jih patronizirate! Povejte jim, da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLICI.

Sejo kluba št. 232 JSZ. se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. popoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodrugi, prihajate redno na sejo in pridobivajte kluba novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. Somišljenike vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej deli edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katerim si delavstvo lahko pribori boljše bodočnost in končno osvoboditev iz nesodne sužnosti.

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRtg. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012
A. H. Skubic, prod. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

ZELODČNO ZDRAVILO, KI VEDNO POMAGA.

"Pasco, Wash., Okt. 1. — Kadar se ne počutim dobro, mi Trinerjevo grenko vino vedno popravi želodec in vrne apetit. Vaša Mrs. J. W. Kouba."

TRINERJEVO GRENKO VINO

Je postalo slavno pri ljudeh, ker uredi želodec in čreva pravilno in naravnim potom, ter vsebuje znamenito toniko za ves sistem. Deluje brez čiščenja, v jutro ste polni energije, glavobol in nervoznost se zgrube. Zdravniki ga priporočajo. Dobi se v lekarnah v malih in velikih steklenicah. Jemljite ga v malih količinah (eno namizno žlico) trikrat na dan. Ako se ne dobi v vaši bližini, tedaj pišite na Jos. Triner Co., 1333 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Priredbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij

NOVEMBER.
CHICAGO, ILL. — Koncert "Sava" v nedeljo 29. nov. v dvorani ČSPS.

DECEMBER.
MILWAUKEE, WIS. — Domača zabava kluba št. 37 JSZ v soboto 12. decembra v S. S. Turn Hall.

BRIDGEPORT, O. — Zborovanje vzhodnoohijske konference v nedeljo 20. decembra v društveni dvorani na Boydavillu.

CHICAGO, ILL. — Dne 31. dec. Silvestrova zabava kluba št. 1 v Lawndale Masonic Temple.

JANUAR.
CHICAGO, ILL. — V soboto 1. januarja velika maskarada soc. organizacije okraja Cook v Ashland avditoriju.

FEBRUAR.
BRIDGEPORT, O. — Priredba kluba št. 11 JSZ na pustno soboto 6. februarja.

CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba št. 1 v nedeljo 7. februarja v dvorani ČSPS.

MAREC.
CANONSBURG, PA. — Konferenca JSZ za zapadno Penno v nedeljo 27. marca v dvorani druž. Postojnska Jama SNPJ.

CHICAGO, ILL. — V soboto 2. marca prireditev kluba št. 1 v dvorani SNPJ. Varijetni spored izvaja angleški odsek kluba.

APRIL.
CHICAGO, ILL. — V nedeljo 24. aprila koncert "Sava" v dvorani SNPJ.

MAJ.
MILWAUKEE, WIS. — Prvomajska proslava kluba št. 37 JSZ v nedeljo 1. maja v S. S. Turn dvorani. (Tajnike klubov prosimo, da nam sporoča datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

SLOVENCEM PRIPOROČAMO KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St.,
CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in Proletarca.)
FINA KUHNJA IN
POSTREŽBA.
KARL GLASER, lastnik.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.
Trgovina s mešanim blagom.
Peči in pralni stroji na
posebnost.
Tel. Herminie 2221.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill.
Telefon Canal 4340.
SLOVENSKO-HRVATSKA
TRGOVINA CVETLIC.
Sveže cvetlice za ples, svadbe,
pogrebe itd.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.

Fristna in okusna domača jedila.
Cene zmerno. Postrežba točna.

POROČIL O DOGODKIH POGREŠAMO

Ali je imel vaš klub shod, predstavo, ali kako drugo prireditev?

Ali so se vršile v vaši naselbini kake druge zanimive prireditve?

Kdo so socialistični kandidati v vašem mestu ali okraju?

Koliko glasov je dobila zadnjič socialistična lista?

Ali skrbite, da je vaše glasilo zadostno in pravočasno obveščeno o vsem, kar se dogaja važnega v naselbini?

"Proletarcu" sicer ne primanjkuje dopisov, je pa v njemu premalo poročil o stvareh, kakršne omenjamo prej.

Poročajte DOSTIKRAT, TOČNO IN KRA-TKO, da bomo lahko nudili pregled vsega, kar se dogaja VAŽNEGA med našim delavstvom.

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Odkar si je bil naložil misijo, da vrne srcem sestradanega, godrnajočega ljudstva predmestij evangelij, se je naselil pokoj v njegovi duši. Delaven, kakor je bil, je sedaj manj trpel ob strašnem občutku popolne ničnosti, ki ga je bil prinesel iz Lourda s seboj, in ker ni več brskal po sebi, ga tudi ni več razjedala muka negotovosti. Z veselostjo, ki jo ustvarja enostavno izpolnjevanje dolžnosti, je čital mašo še nadalje. Nazadnje je prišel do zaključka, da je ta misterij, in da so sploh vsi misteriji in vse dogme le simboli, cerkvene šege, ki so bile neizogibne za otroško dobo človeštva. Kadar bo človeštvo dorastlo, prečiščeno, izobrazeno, kadar bo sposobno, da bo prenašalo bleščeči sijaj resnice, tedaj se jih lahko zopet iznebi.

In nekega jutra je sedel Pierre v svojem nagonu, da se izkaže koristnega, in strastnem koprnenju, da zakriči svoje prepričanje glasno v svet k mizi in je začel pisati knjigo. To je prišlo povsem naravno. Knjiga je bila vzklík njegovega srca; nobenega literarnega namena ni zasledoval z njo. Naslov knjige mu je neko noč, ko ni mogel spati, bliskoma vzplamtel v temi: "Novi Rim". In s tem je bilo povedano vse. Kaj ni Rim, večni in sveti Rim, odkoder ima priti odrešenja narodov? kdina še obstojajoča avtoriteta je tam; pomladitev se mora izvršiti na sveti zemlji, iz katere je bil vzklík stari hrast katolicizma. V dveh mesecih je dovršil knjigo, za katero se je bil s svojimi študijami o sodobnem socializmu nevedoma pripravil že leto dni. Kakor pesniško vzplamtenje se ga je polotilo; včasih se mu je zazdelo, da piše v sanjah in notranji, oddaljen glas mu je narekoval besede. Večkrat je čital vikontu Philibertu de la Choue, kar je dan prej napisal. Ta je vse živahno odobral s praktičnega stališča, češ da mora ganiti ljudstvo, kdor ga hoče voditi. Treba bi bilo tudi komponirati pobožne, ali obenem zabavne pesmi, ki bi se potem prepevale po delavnicah. Kar se tiče monsenjera Bergerota, je bil, ne da bi bil presojal knjigo z dogmatičnega stališča, globoko ginjen od iskrenega diha ljubezni do bližnjega, ki je puhtel z vsake strani. Stori je celo nepredvidnost, da je napisal avtorju priznavalno pismo in ga pooblastil, da ga objavi kot predgovor svoje knjige. Ta spis, ki je izšel meseca junija, je kongregacija indeksa prepovedala, in da zagovarja svoje delo, je prihiti mladi duhovnik ves presenečen in navdušen v Rim. V njej je gorelo hrepenenje, da privede svoje prepričanje do zmage in trdno je bil namenjen, da se bo sam zagovarjal pred svetim očetom, kajti prepričan je bil, da je izrekel le njegove ideje.

V tem ko je Pierre na ta način preživel zadnja tri leta, se ni bil ganil z mesta; še vedno je stal ob ograji, pred Rimom svojih sanj in svojega koprnenja. Za njim so venomer prihajali in odhajali vozovi; suhi Angleži in nerodni Nemci so hodili mimo njega, ko so bili posvetili klasičnemu izgledu v priročni potni knjigi predpisanih pet minut; njegov voznik in njega konj sta porpežljivo s sklonjenima glavama vztrajala na solncu, ki je razgrevalo na voznom sedežu ležeči kovček. Pierre je bil videti v svojem črnem talarju, stoječ neprimično, ves vdan v vzvišeni prizor, še vitkejši, finejši in nežnejši. Izza Lourda ga je bilo vzelo; obraz se mu je še zožil. Odkar ga je bila zopet njegova mati zmagala, se je zdela, da pojema njegovo visoko, ravno čelo, duševni stolp, ki ga je imel zahvaliti svojemu očetu; dobrótina, nekoliko kr-pka usta, neskončno nežna brada sta sedaj dajala obličju značaj in sta izdajala dušo, ki je gorela tudi v blagem plamenu njegovih oči.

Oh, s kakšnimi milimi in žarkimi očmi je zrl na svoj Rim, na Rim svoje knjige, na novi Rim, o katerem je sanjal! Medtem ko ga je začetkoma v nekoliko megleni blagosti čudovitega jutra pograbila le skupna slika, je zdaj že lahko razločeval posameznosti. Z otroškimi veseljem je spoznaval vse spomenike; dosti dolgo jih je bil študiral na načrtih in po fotografirskih zbirkah. Tam pod njegovimi nogami, na obnožju Janikula, se razširja Trastevere, kaos starih, rdečkastih hiš, katerih od solnca obzgate strehe skrivajo Tiberu. Plošnata slika mesta ga je nekoliko presenetila. Z višave, iz ptičje perspektive je bilo videti kakor vse zravnan; sedem glasovitih gričev je bilo videti le kakor male oboke, skoraj neopazne valove v širokem morju fasad. Da, to tam doli na desni, ki se s svojo višnjevo temino loči od modrine albanških hribov, je Aventin s svojimi tremi med zelenjem na pol skritimi cerkvami. Tu je tudi krone oropani Palatin, ki ga obdaja vrsta cipres kakor resje. Za njim leži Caelius; nič se ga ne vidi razun drevja vile Mattei, ki mu je zlati solčni prah vzel barvo. Nasproti, čisto v daljavi, na drugem koncu mesta, označuje viki stolp in dvoje malih kupol cerkve Santa Maria Maggiore vrh Esquilina. Na vrhu sosednjega Vinimila pa ni opazil nič drugega ka-

kor nepravilen kup belkastih ogromnih klad z ozkimi rjavimi progami, kakor zapuščen kamnolom; bržčas so bile nove stavbe. Dolgo so njegove oči iskale Kapitol, ne da bi ga mogle najti; izkušal se je orientirati in si je dopovedoval, da vidi čisto natančno kampanile: Tam doli pred cerkvijo Santa Marija Maggiore, tisti četverokotni zvonik, ki je videti tako skromen, da se kar gubi sredi streh. Na levi je potem prišel Kvirinal; spoznal ga je po dolgi fasadi kraljevske palače, podobni pročelju vojašnice ali hotela, nekako trdo rumeni, ploščati, preluknjani z neštevilnimi pravilnimi okni. Ko se je pa potem popolnoma obrnil je obstal vpricho nenadnega pogleda kakor odrevenel. Pred mestom, nad drevjem Corsinijevega vrta se je prikazala katedrala svetega Petra. Bilo je, kakor da počiva na zelenju in da zgleđa o čistem višnjem nebu sama tako nežno sinja, kakor da se meša z neskončnim azurom. Kamnita svetilka na njej je bila videti, kakor da visi bela in bleščeča v zraku.

Pierre se ni mogel nagledati do sitega. Pogledi so mu neprenehoma begali po obzorju od konca do konca. Dolgo je gledal slikovite roglice in ponosno milino z mesti posejanih sabinskih in albanških gora, ki zatvarjajo obzorje s svojim pasom. Golo in veličastno, podobno mrtvi puščavi in zelenkasto kakor stoječe morje se je širilo neskončno rimsko polje. Končno je spoznal nizki, okrogli stolp nad grobom Cecilije Metelle, izza katerega je označevala ozka bela proga staro cesto Appia. Razvaline vodovodov so pospale rušo s prahom propadlih svetov. Njegovi pogledi so se vračali — tu je bilo zopet mesto, zmes poslopij, kakor jih je baš zadelo oko. Tu, prav v bližini je spoznal po loggiji, obrnjeni k reki, ogromno rdečkastorumenoko kocko palače Farnese. Tam, kjer se opaža nizka, komaj vidna kupola, mora biti Pantheon. Potem je ugledal, preskočivši s pogledom daljave, sveže pobeljene zidove cerkve S. Paolo fuori le Mura, podobne ogromnemu skednju, potem kipe, ki kronajo S. Giovanni in Laterano. Iz daljave so bili videti neznatni, komaj kakor kukci. Pa so prišle nešete stolne cerkve, ona del Gesu, pa San Carlo, S. Andrea della Valle, S. Giovanni de' Fiorentini, pa še toliko drugih spominov polnih poslopij: Angelski grad s svojim žarečim kipom, vila Medici, ki dominira nad vsem mestom, planjava na hribu Pincio, kjer se leskečejo bele marmornate skupine med nenavadnim drevjem, in v daljavi temne sence vile Borghese z zelenimi višavami na robu horizonta. Zaman je iskal Colosseum, dasi je zavel nemočan severnjak in začel preganjati jutrnjo meglo. V soparno daljavo so se ostro zarisali celi deli mesta, podobni gorskim rtom v osojnem morju. Tupatam se je zasvetila med nejasno množino hiš bela stena; vrsta oken se je bleščala, tam je bil vrt kakor črna pega, in krasota vseh barv je bila presenetljiva. Vse drugo, zmedena mreža cest in trgov, na vse strani razsutih, neskončnih skupin hiš, se je mešalo in razblinilo v živi solnčni krasoti, s streh pa so se dvigali visoki, beli stebri dima in se polagoma vlekli skozi neizrečno čistost neba.

Kmalu pa je napolil Pierra tajen instinkt, da se je zanimal le še za tri točke neobsežnega obzorja. Črta vitkih cipres, ki je črno obrobijala Palatin, mu je gibala srce. Nič ni bilo za tem kakor prazen prostor; palače cezarjev so izginiile, propadle, čas jih je zmel. V duhu jih je zarotil in zazdelo se mu je, da jih zoper vidi kakor zlate fantome, nedoločne in trepetajoče, dvigajoče se v škrlatno svetlobo prekrasnega jutra. Potem so se vračali njegovi pogledi zopet h katedrali svetega Petra. Cerkev še stoji in straži Vatikan, počivajoč — Pierre je to vedel — tesno oboku velikana. Tako zmagoslavna, močna in velikanska je bila videti, da se je Pierra začela kakor kraljica velikano. Dviga se nad vse mesto in vidi se od vseh strani in večno. Tedaj so se obrnile njegove oči zopet k drugemu hribu, h Kvirinalu, kjer stoji kraljevska palača, ki se mu je zdela kakor navadna rumeno namazana vojašnica. In vsa stoletna zgodovina Rima z večnimi prekucijami, s polovnim dviganjem in poletom se mu je zdela vtelesena v tem simboličnem trikotu, v vrhovih teh gričev: Razcveteli stari Rim s svojimi palačami in tempelji, z monstrozno pestrostjo cesarske sile in sijajnosti; papeški Rim, ki je v srednjem veku zmagovito zavladal svet in položil to ogromno cerkev z vso obnovljeno krasoto na rame krščanstva; sedanji Rim, ki ga ne pozna, ki ga doslej še ni študiral, čigar hladna, gola kraljevska palača pa je napravila ubožen vtis. Bila je videti kakor zločinski poizkus moderniziranja tega edinega mesta, ki bi ga bilo bolje prepustiti sanjam o bodočnosti. To skoraj mučno čuvstvo neprijetne sedanjosti ga je tlačilo; ni se maral zadrževati ob novem delu mesta, ki ga je opazil pri Sv. Petru, na obrežju reke. Bil je popolnoma brezbarven kraj, gotovo še nedograjen. Sanjal je bil o drugem novem Rimu in še sanjal o njem, celo vpricho Palatina, uničenega v prahu stoletij, vpricho katedrale svetega Petra, v čigar širokih sencah dremleje Vatikan, vpricho obnovljene in sveže pobarvane palače na Kvirinalu, po meščansko se dvigajoče nad novimi deli mesta, ki rastejo povsod iz tal in vrtajo s svojimi rdečimi, v jasnem jutrnjem solncu lesketajo čimi stregami velike luknje v telo starega mesta.

(Dalje prihodnjič.)

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

letnik 1932
je dotiskan in ga zdaj razpošiljamo.

Kakor vsi prejšnji, vsebuje tudi ta letnik dobro, različno gradivo in je bogato ilustriran.

Njegova vsebina je sledeča:

LEPOSLOVNI DEL

Amerika (Anna P. Krasna)
Dota (Katka Zupančič)
Felipe (Joško Oven)
Granitni tlak (Ludvik Mrzel)
Kakor vsakemu človeku (Ivan Jontez)
Kaznovani angel (Ivan Vuk)
Izgubljeni sin (Frank S. Tauchar)
Mundus Vult Decipi (Ivan Vuk)
Nebeško kraljestvo ni za stupidne (Scott-Wood-Garden)
Njegovo plačilo (Anton Slabe)
Plavži (Kurt Huhn—I. Vuk)
Predsednica Vincencijeve družbe (Angelo Cerkevnik)
Roman iz življenja med vožnjo z dvigalom (Xankiz—Vuk)
Tatica (Angelo Cerkevnik)
V azil (Louis Beniger)
Vrtinec (Ivan Molek)
Vijugasta je pot življenja (Jakob Zupančič)
Življenje (Maksim Gorkij—Vuk)
Žrtev Import-Export (K. Mesarič—Veno Venomer)

OPISI IN ČLANKI

Društva in članstvo v podpornih organizacijah (Wm. Russ)
Kaotični svet (F. Z.)
Moč socialistične delavske internacionale (Statisticus)
Naše podporne organizacije (F. A. Vider)
Preuredba koledarja (Frank S. Tauchar)
Spartak, vojskovodja sužnjev (Max Beer—Vuk)
Thomas A. Edison
Zadnji pionirji (Ivan Molek)

PESMI

Pipa (Walter Bauer-Klopčič)
Prepozno (Anna P. Krasna)
Prostitutka (Čulkovski)
Razorožitvene konference (Čulkovski)
Sila z dna (F. Z.)
Spoznanje (Katka Zupančič)
Solza (Anna P. Krasna)
Srečanje (Mile Klopčič)
Usoda (Anna P. Krasna)
Vezi (Anna P. Krasna)
Vojakom velike vojne (Gerrit Engelke—Klopčič)
Žalna pesem (Po Beckerju Klopčič)

INFORMATIVNI DEL

Ameriška diplomatska zastopstva v Jugoslaviji
Časovna razlika med Chicagu in mesti
Enciklopedijski podatki
Italijanska diplomatska zastopstva v Z. D.
Jugoslovanska diplomatska zastopstva v Ameriki
Konvencije jugoslovanskih organizacij l. 1931
Najdaljše reke
Najvišje poslopje na svetu
Naslovnik Jugoslovanskih podpornih organizacij v Z. D.
Prebivalstvo mest v Sloveniji
Slovensko časopisje v Ameriki
Slovenske zadruga
Slovenski koledarji v Ameriki

Iz tega pregleda razvidite sami, da je to knjiga, ki je vredna svojega slovesa. Ta letnik je prejšnje še nadkrilil, kar boste potrdili, ko ga prejmete in prečitete. Vezan je v platno, kot običajno.

AKO NAROČILA ŠE NISTE POSLALI, STORITE TO ČIMPREJ.
ZA VEČJA NAROČILA ZNATEN POPUST. Posamezen izvod \$1.00.

Pišite ponj. Naslovite:

PROLETAREC, 3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.

SLIKE IN PORTRETI

Beda (Schneider)
Brez dela (G. Grosz)
Brezposelni v jeseni (C. W. Anderson)
Dekle iz vasi (Kalkreuth)
Delec iz krušne vrste (Buchanan)
Delniška družba (Masereel)
Edison Thomas A.
Empire State Building
Felipe
Futuristični pogled na moderno mesto
Glej, štoklja! (Salentin)
Harmonija ritma (Siegel)
Idila po vojni
Jeklarna (Heckendorf)
Kamniška Bistrica
Kapitol v Washingtonu
Kaotični svet
Kolesje človeštva (H. B. Phelps)
Mati (Fr. Tratnik)
Med knjigami (F. Masereel)
Mala tkalka (Rodriguez)
Mesto bodočnosti (Louis Lozovick)
Mlin ob Krki (Stiplovšek)
Moč sodelovanja (David Evans)
Na senožeti (Boža Dušek)
Narodni dom v Ljubljani
Nesrečno dekle (W. A. Bouguereau)
Novi most (Louis Lozovick)
Pastarica (W. A. Bouguereau)
Plakajoče dekle (P. Rotari)
Po slovesu (Rodin)
Po vodo (Herbert)
Pionirka (Bryant Baker)
Pittsburgh (Elsie Driggs)
Perica (Jules Breton)
Prvotna selišča v Ameriki, predhodniki mest
Ruska vas
Ribiči se poslavljajo od svojih dragih (Seghers)
Sanje (Joseph Coomans)
Skrb (Franjo Stiplovšek)
Sama (Walter Voss)
Solze (Bartholome)
Svetovna razstava v Chicagu
Uradni pogled (Niko Pirnat)
Vizija (W. Kossak)
Vrbe (ilustracija)
Washington v nočnem svitu
Zalostne misli (W. Amberg)
Začetek Chicaga
Zupančič Jakob (portret)
Železna lava
Zimska idila v Washingtonu
Zima in otroci

KOLEDARSKI DEL

Dnevi in godovi
Koledarski podatki
Koledar za leto 1933-34-35

RAZNO

Rimske in arabske številke
Urednikove pripombe

Spartakove beležke

Milwaukee, Wis. — Dne 24. novembra bo v Madisonu otvoreno posebno zasedanje državne postavodaje. Njegova glavna naloga je reševanje vprašanja brezposelnosti.

Kakor razvidno že sedaj, bo boj oster, ker bodo delavski zastopniki, to je socialisti, predložili in zagovarjali konkretne predloge, buržoazni pa običajne, brezpomembne.

Socialisti so že naznanili, da bodo zahtevali skrajšanje delovnega časa, postavbo za zavarovanje proti brezposelnosti, ukinjenje otroškega dela v vseh industrijah in POSEBEN DAVEKK NA BOGATE SLOJE, to je one, kateri lahko plačajo.

Buržoazija je tudi že naznanila, da bo nasprotovala vsem tem predlogom, posebno novemu davku. Buržoazija hoče, da se davke tako porazdeli, da jih bo plačalo ljudstvo samo, ne pa bogati sloji. Socialisti zahtevajo, da se določi za razna javna dela 8 milijonov dolarjev. Buržoazija hoče, da se ta vsota zniža na tri milijone.

Socialisti zahtevajo, da bi bogate družbe, oziroma vsi delodajalci prispevali njihov običajni primerni vsoti v sklad za podpiranje brezposelnih, buržoazija pa zahteva, da za tak sklad skrbijo delavci sami.

Sužnji. — V neki tovarni je bilo zaposlenih v gotovem oddelku 15 moških. Pred par tedni so enega odslovili. To je povzročilo med ostalimi tak strah, da so pričeli delati kot blazni. Delovodja, zaveden mož, jih je svaril, toda zaman. V par dneh so izvršili določeno količino dela 45 minut pred določenim časom in družba je odslovila še enega delavca, kar bi drugače ne storila.

John Bractigan, samec, star 38 let je umrl 17. nov. za pljučnico. Brez posla že dolge mesece, je taval od tovarne do tovarne in vmes beračil, da se je preživljal. Mrzlo vreme mu je dalo pljučnico. V četrtek prejšnjega tedna se je zgrudil na cesti. Odeljali so ga v bolnišnico, toda bilo je prepozno. Dr. Reinhard je ugovarjal, da je pomoč nemogoča, ker je telo vsled lakote oslabilo in nima več odporne sile. Oblasti so zahtevale mrliški pregled. Bil je poklican tudi Dr. Miloslavci. Dr. Reinhard je pod rubriko: "Vzrok smrti" napisal "Starvation", dr. Miloslavci pa je dodal: "And Unemployment".

Ko je governer LaFollette naznanil posebno zasedanje državne postavodaje, so sklicali tukajšnji tovarnarji posebno sejo, da naznanijo "svojim" poslancem njih stališče glede zavarovalnice proti brezposelnosti. Gospodje so na tej seji slovesno izjavili, da so za prostovoljno zavarovanje. S tem so buržoaznim poslancem, kateri zastopajo njih interese, namignili, da niso nikakor pri volji prispevati v ta ali oni sklad za brezposelne, temveč zahtevajo, da skrbijo za tak sklad delavci sami.

V delavskih krogih se zadnje čase mnogo govori glede obdavčenja velikih dohodkov. Socialisti niso posebno vneti za govorniki takega davka, ker se zavedajo, da bi bogatini zvrnili to breme končno zopet na delovno ljudstvo, male trgovce, podjetnike in obrtnike, z eno besedo, na "male ljudi". Socialisti zahtevajo omejitev premoženja poedincev na govo vsoto, vse drugo naj bi pripadalo državi, to je ljudstvu. S tem bi se kapitaliste prisililo, da bi plačevali višje plače, kar bi seveda pomenilo večjo nakupovalno moč delavcev in farmarjev. Večja nakupovalna moč pa bi pomenila večjo zahtevo po raznih potrebščinah in s tem več dela.

Seveda, tudi to je samo reforma v socialističnem smislu. Socializem zahteva poddržavljanje vseh temeljnih industrij. Tako poddržavljanje bi dalo državi, to je ljudstvu, nadzor

Aeroplanske nezgode se naglo množe

Z večanjem prometa v zračni plozbi se množijo tudi nezgode. Pred dobrim tednom je padel blizu Camdensa, N. J., na tla potniški aeroplan, ki je vozil med Newarkom in Washingtonom. Oba pilota in vsi trije potniki so bili ubiti. Na sliki je razbito letalo v plamenih.

stvo nad vsem temeljnim bogatstvom i dežele in vzelo to moč iz rok male skupine skrajno sebičnih in lopovskih denarnih kraljev, kateri sedaj vladajo to državo.

Mnogo se govori sedaj o sporu in vojni med Kitajsko in Japonsko. Povečini presoja ljudstvo te dogodke iz popolnoma napačnega stališča.

Japonska potrebuje Mandžurijo za svojo preobitno prebivalstvo, za razširjenje svoje moči, za nove trge in končno, da se vspostavi ob sibirski meji močna in uspešna sila proti "rdeči nevarnosti", ter da se ob enem zaplete sovjetsko Rusijo v vojno ne samo v Sibiriji, temveč tudi na rumunski in poljski meji.

Mandžurija je za Rusijo približno to, kar je Kanada za Združene države, toda Rusija raje izgubi svoj vpliv v tem delu sveta, kakor da bi se zapletla v nevarno vojno in dala imperialistom priliko uničiti njen petletni načrt.

Imperialisti dobro poznajo sovjetski vpliv na Kitajskem, kjer se širi čimdalje bolj. Ljudstvo drugod večinoma še ne ve, da so Kitajci ustanovili sovjetsko vlado že v sedmih svojih provincah, ki so Hunan, Hupeh, Honan, Kiangsi, Fukien, Kwantung, Anhwei in v posameznih manjših obmejnih krajih, kjer pa njena moč še ni popolnoma utrjena.

Te sovjetske pokrajine štejejo skupno nad šestdeset milijonov prebivalcev. Polagoma prodirajo oddelki rdeče armade globlje proti Nankingu, kjer je sedež nacionalne vlade pod vodstvom Čangkaiseka in prejšnje delavske stranke, Koumintanga.

Imperialistične države so se končno odločile, da ne bodo nasprotovale japonskim načrtom v Mandžuriji, dasi so ti načrti nasprotni njih lastnim interesom in slabijo njih gospodarsko moč v tej deželi. Glavno je, da se omeji ali uniči sovjetski vpliv na Kitajskem.

Odgovor na pojasnilo
Cleveland, O. — V Proletarcu z dne 19. nov. pojasnjujeta Anton Kristof in Anton Perše, kako je bilo s Fortunovo tožbo v W. Va. ter njegovo selitvijo v Johnstown.
Anton Fortuna sam je pravil v krojačnici v Johnstownu, da se je tako zgodilo. Rojak, kateremu je to pripovedoval, je potem storijo meni ponovil. Omenil sem stvar v listu radelega, ker je Fortuna v Kobalovem listu otrobe vezal. In če je Fortuna lagal o tožbi in selitvi, je pač le pokazal, da res spada za sotrudnika omenjenemu listu. Saj je tudi v svojih dopisih trdil le neresnico. Torej je on profesionalist v potvarjanju.
Neki rojak iz Johnstowna, ki je bil tu minulo poletje že po priobčtvi dotičnega mojega dopisa, je pritrdil, da je bilo res tako kot sem poročal.

O A. Kristofu in A. Peršetu mi ni nihče nič omenil in sta mi neznana.

Ze kot sem ta dopis končal, sem dobil nadaljne informacije. Oglasil se je nekdo, ki ve, in ta pravi, da je Fortuna takrat dejal: "Pa še klaidvo sem mu dal" (šerifu). Ta rojak prav dobro pozna "socialista" iz Linca, Gradca, Celja itd.

Mogoče ni šel s truckom v Johnstown. Ampak ponoči so znosili blago iz krojačnice v hišo drugega rojaka, kateri je sedaj v Johnstownu.

Možno je, da je plačal sodne stroške, ne pa odškodnine, pripoznane tožitelju. Zato se je tudi bal nazaj v Thomas.

Ako želita Kristof in Perše več informacij, naj se oglasita pri meni. Pogovorili se bomo prav po domače in uvidela bosta, da se Fortuni ne dela krivice, onadva pa v dopisih itak nista bila omenjena.

Frank Barbič, 1216 E. 176th Street.

Otvoritev jugoslovanske šole moderne umetnosti v Clevelandu

Cleveland, O. — Jugoslovani in ostali narodi imajo lepo število nadarjenih otrok in odraslih, ki se zanimajo osobito za slikarstvo. Neizbrušenega talenta je veliko. Kot tujec bo pustil svoje sledove v Ameriki le potom istega dela kulture, katero bo spravil v kulturni hram velike Amerike sleherni umetnik, ki se bo razvil iz jugoslovanskih vrst — jugoslovanskega naroda in njegovih otrok.

Slovenski narodni dom v Clevelandu, ki je vedno stremel za vsako narodno kulturno dejstvom, je spet videl priliko, da se slovenska metropola pomakne korak naprej v umetnosti — in izbral jo je. Pod svojim pokroviteljstvom, s pomočjo svojega agilnega prosvetnega odbora, ustanavlja in odvarja v soboto 21. nov. prvo jugoslovansko šolo moderne umetnosti v svojem domu.

Za učitelja je dobil svojega edino priznanega slovenskega umetnika — Gregorja H. Peruška. Boljšega bi ne mogli dobiti. On je pripravljen začet z učenjem nadebudnih slikarjev umetnikov po trikrat na teden — od osmega leta do najvišje starosti. Razredi bodo za malčke, našo mladino in odrasle. Razdeljeni bodo po sposobnostih posameznega učenca ali učenke.

Ne gre tu koliko zna, da le ima veselje do slikarstva — umetnosti. Vse drugo pridobi v šoli. Lahko daste preizkusiti svoje otroke, kajti težko je reči ravno kje se dobi slikarski talent. Če je, se ga bo razvil, če še čpi, obudilo. Začelo se bo pri navadni dekoraciji, lesorezih, papirorezu, risbarstvu, modeliranju, kompoziciji in končno ustvarjanju umetvorov v oljnatih barvah.
Prosvetni domov odbor priporoča, da vpišete kolikor naj-

več mogoče učencev v to šolo. Vpisavalo se bo v soboto 21. nov. ves dan. Informacije se bodo dajale ravnotako ves dan v šoli ali pri tajniku SND. Učni dnevi bodo bržkone četrtek in petek zvečer in ob sobotah ves dan.

SND s tem spet nudi najlepšo priliko našim nadebudnim umetnikom in talentom, da dobi jo nekaj, kar je najtežje dobiti — poduk pri umetniku samem. Domov direktorij in prosvetni odbor sta ostala zvesta stari in plemeniti tradiciji — gojenju jugoslovanske umetnosti — in pripomogla do ustanovitve in otvoritve te šole. Sedaj je pa od slehernega odvisno, da deluje zanjo in ji pripomore do uspeha—Prosvetni odbor Slovenskega narodnega doma.

Kje boste vi praznovali "4. žulaj"?

Chicago, Ill. — V nedeljo 29. nov. ob 3. popoldne je v dvorani ČSPS koncertna prireditelja "Save". Po vstopnicah, ki so že prodane, sklepamo, da bo udeležba zelo velika. Vstopnice v predprodaji so po 50c. Dobite jih pri članih in članicah zbora, kluba št. 1, v uradu "Proletarca" in pri raznih prijateljih "Save".

Isti dan kot "Savin" koncert bodo imeli konzulovci svojo slavnost "zedinjenja in osvobodjenja Jugoslovana". Da privabijo čimveč ljudi, pravijo, da bo prebitek šel v pomoč brezposelnim Jugoslovanom. Ako bi jim res bilo — za koristi delavcev, ne bi gojili gibanja, ki vodi v hlapčevstvo in ubija v delavcih samoponos. To je edino, kar pomeni njihov "4. žulaj".

"Sava" je delavski pevski zbor. To je bila in ostane v vsakem slučaju. Zavedno slovensko in drugo jugoslovansko občinstvo pride v nedeljo ob 3. popoldne na njen koncert v dvorano ČSPS, kjer bo deležno obilo duševnega užitka in potem zabave.—P. O.

Cainkar bo govoril na "Vardarjevi" priredbi

Chicago, Ill. — List "Srbobran" z dne 17. nov. prinaša oglas v cirilici, ki vabi na zabavo s koncertnimi točkami 28. nov. v Narodni dvorani. Prireja jo "Jugoslovansko udruženje Vardar". V oglašju so navedeni sledeči govorniki: Dr. Geo. Kolombatović, vodilni propagandist v Ameriki Živkovičev-Aleksandrove vlade; dr. A. Bijankini, ki je bil med vojno eden voditeljev Viječa, katero je delovalo za ustanovitev Jugoslavije po določbah Pašičeve krfske deklaracije; Vincenc Cainkar, predsednik SNPJ.; dr. F. Pavlič, ki je predsednik konzulove "Jugoslovanske organizacije". Oglas pravi, da bo sodelovalo tudi slov. pev. društvo "Prešeren". Ta prireditelj bo ob enem agitacija za jugoslovanski "četrti žulaj", ki ga bodo "praznovali" naslednji dan.—Kronikar.

Veselica milvaškega kluba JSZ

Milwaukee, Wis. — Klub št. 37 JSZ priredi v soboto 12. dec. v S. S. Turn dvorani domačo zabavo, na katero so vabljene vsi sodrugri in sodružice, somišljeniki in prijatelji.
Zabavo priredimo radi družabnosti in pa da klub pridobi nekaj gmotnih sredstev, katere rabi vsled naraščajočih agitacijskih nalog, dalje za podpiranje delavskega tiska in za prispevanje v kampanjske sklade. Vsakdo, ki se te zabave udeleži, bo pomagal v gori omenjene svrhe, ob enem pa bo imel večer prijetne zabave. Prične se ob 7. zvečer.
Joe Radelj.

KDO JE SOCIALIST?
Socialisti, ki so po godu nasprotnikom socializma, niso socialisti, pač pa morda le člani, dokler ne odpadejo.

Reports and Comments

SIDEWALKS OF DETROIT

It was about 7:30 P. M. when I entered the hall on the night of the big debate between the English Divisions JSF of Chicago and Detroit. In spite of the bad weather the hall was filled with people and most everyone asked, where are the debaters? Through no fault of their own the Chicago boys were delayed and so the debate began about 8 P. M.

To me it is difficult to comment on this debate. The judges decision however favored the Chicago comrades. The audience did not favor either side but became more interested and applauded when the teams would score a point. During the rebuttal, Lotrich and Godina showed that they were supreme. It was readily seen that they had encountered many a political battle. Menton and Travnik came back strong but the facts in favor of revolutionary methods in achieving Socialism were steadfast. After the debate Lotrich, Godina and Rak addressed the audience with short speeches and were heartily applauded.

A dance followed lasting till midnight. During this time a number of young men and women signed membership cards to become members of our English Division. I hope to see them all present at our next regular meeting. We can't say that you must come, but our salvation lies in the Socialist and Labor movement and if you are really interested you will be present.

The main object of this debate was to bring facts and advice in general as to how Socialism can be achieved. The speakers went far back into history and explained the reactions of different classes of people. Today, our reactions are indeed mild, with all the suffering the present race throughout the world is encountering.

Hoover said a mouthful when he stated that "the American people were showing remarkable bravery and patriotism in digging themselves out of the present depression. Further, that the same supreme being that took us through the world war, shall see us through to a bigger and better prosperity than ever before."

I wonder what the jobless family providers that are out after day crying to find means for just a decent living think of the above statement? Do they feel patriotic because they are out of jobs and starving? Just the mere thinking that everything will be alright will not get us anywhere except to that undesirable charity. Mr. Hoovers latest advice in his Thanksgiving Day speech was, "Give to the one more unfortunate than yourself, so that we too may be unthankful on Thanksgiving Day". Some idea this great engineer expressed! But how can the poor people give what they haven't got while the rich barons refuse to donate enough? Socialists advocate that the rich should give out their hoarded millions to take care of the needy. If you believe in a fairer distribution you are then expressing a minor part of Socialism. Why not join our English Division or any other local? We must organize once, so why not now! We want to count on you as a Socialist and not as a sympathizer at the end of 1931.

A. Comrade, Detroit, Mich.

Cleveland Socialists Oppose Charity

Its Cost Saddled Upon the Workers. Charity Racket used against Social Legislation
The Socialist Party of Cleveland is opposed to private charity as a means of relieving the distress and suffering of the masses, especially so when such private charity is intended to take place of progressive social legislation. Instead of private charity we advocate a program of public social welfare, supported by taxes on high incomes, inheritances, and gifts.
The Socialist Party of Cleveland has opposed the Community Fund from its very beginning and has a double reason to oppose it this time. Never in the history of the Community Fund has the extortion with

To broaden your knowledge of the Socialist and Labor movement, read

The New Leader
OFFICIAL ORGAN, S. P.

7 East 15th Street, NEW YORK CITY, N. Y.

One year \$2, half year \$1, three months 75c.

which this Fund is collected reached such a height as it has this year. The burden of this charity tax is being shifted onto those least able to bear it.

In addition to that, the directors of the Community Fund have come out openly and are using the Fund to defeat attempts to introduce progressive social legislation, especially unemployment insurance. They are spreading malicious and untruthful statements about it at a time when all, including the social workers themselves, can see that no local community is able to cope with the situation, and that state and federal action is necessary.

The Socialist Party condemns the directors of the Community Fund, and it points out to the workers that it is in the interest of those who direct the Community Fund drive to perpetuate the present system by scheming and fooling the workers.

We call upon the workers to demand work or governmental relief and unemployment insurance, instead of charity. We call upon them to support the plan of unemployment relief which the Socialist Party of Ohio and the Socialist Party of America has introduced into the legislature and Congress.

Keep Socialism Distinct from Church, Says Thomas

A Socialism free from the entanglements of church creeds can alone attain a unity which will make it effective, declares Norman Thomas, leader of the Socialist party in the United States and formerly a candidate for president on the Socialist ticket, in the recent issue of The Christian Century, leading undenominational religious journal. An efficient program for economic reform must affect a larger body of people than that reached by any one church.

Moreover, says Mr. Thomas, no church has proved itself capable of carrying out a consistent, disinterested movement of reform.

"Even if Christian Socialism were not a term in Europe for a party neither Christian nor Socialist, I should not urge the formation or growth of a self-styled Christian Socialist group in America. That is not the basis for unity. If a man's Christianity makes him a Socialist, well and good. But let him remember it does not absolve him from an understanding of economic forces and programs in which non-Christians

may unite with him. Let him prove the values his Christianity gives by his service in the Socialist movement, not trying to substitute Mark for Marx."

Beacon's Third Annual Dance Saturday, Nov. 28.

Cleveland, Ohio. — Slow but sure, it's coming, coming, it came. November 28, the date of the "Beacons" third annual dance. Dancing will start at seven o'clock and continue until the crowd of the rooster is heard. Music will be furnished by the "Melody Pilots". Many wild guesses have been made as to what the added laughing attraction may be but all in vain, no one has come anywhere near. Come to the "Beacons" dance Nov. 28, and you'll find out.

Hoping to see many a Comrade, Struggler, Loyalty, Progressive, New Era, and Zipper on Nov. 28 at the Slovane Labor Auditorium, 10814 Prince Avenue.

"Beacon Torch".

His Limit

"What do you think of the proposed thirteen month calendar, Jones?"

"Not in favor of it. Twelve rent days a year are all I can stand."
—Boston Transcript.

Roster of English Divisions of Branches JSF.

Branch No. 1, Chicago, Ill. — Secretary John Rak, 3639 W. 26th St. Meets every second Thursday of the month at the lower SNPJ Hall.

Branch No. 5, Johnstown, Pa. — Secretary Frances Langerholc, 518 Linden Ave. Meets every third Sunday of the month in the afternoon at the Franklin Boro Hall.

Branch No. 27, Cleveland Ohio. — Secretary Rose Sumrada, 1261 E. 59th St. Meets every second Thursday of the month at the S. S. Turn Hall.

Branch No. 37 Milwaukee Wis — John Obluck 722 W. Washington St. Meets every second and fourth Friday of the month at the S. S. Turn Hall.

Branch No. 114 Detroit, Mich. — Secretary Agnes Oblock, 8683 Sherwood Ave. Meets every second Friday of the month at 116 W. 6 Mile Rd.

All secretaries are asked to report any changes of officers and meeting dates.

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration,
SUBSCRIBE TO
THE MILWAUKEE LEADER
The only English Socialist Daily in America
540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis.
SUBSCRIPTION RATES:
One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

TO LEARN ABOUT PRESENT SOCIAL PROBLEMS READ
UNEMPLOYMENT AND ITS REMEDIES
By HARRY W. LAIDLER
104 pages price 15c
Socialism
WHAT IT IS AND HOW TO GET IT
By OSCAR AMERINGER
32 pages price 10c
The A B C of Socialism
By FRED HENDERSON
16 pages price 10c
One Billion Wild Horses
By STUART CHASE
24 pages price 10c
Literature agents!
Send for the quantity prices.
SOCIALIST PARTY of AMERICA
2653 Washington Blvd. Chicago, Ill.

Proletarec

A Yugoslav Weekly
Devoted to the Interest
of the Workers.

Official Organ of
Yugoslav Federation, S. P.

OUR A.M:
EDUCATION,
ORGANIZATION,
CO-OPERATIVE,
COMMONWEALTH

NO. 1263.

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., NOVEMBER 26, 1931.

Telephone: Rockwell 2864.

VOL. XXVI.

Plans Grow Like Mushrooms

That the pain of business depression and unemployment is growing on us can be concluded from the growing number of "plans" that are proposed to deal with and relieve the situation. There will be more coming.

Milwaukee has contributed its share toward the number. One of these plans has the wholehearted indorsement of the Milwaukee Association of Commerce.

Another which has a "high-falutin" name and apparently originated somewhere "on the hill" is even protected by a copyright. Its "national headquarters" are in Milwaukee. No name of a responsible individual is given. But money can be sent to its headquarters.

This plan wants to limit individual fortunes, stop the tipping habit, divorce savings from commercial banking, stop exploitation of the American people by wealth, force married women from the business world, deport millions of aliens from our country, and a lot of more such stuff.

The plan which was indorsed by the commerce association is a simpler plan. But it doesn't promise so much. If it is carried out 100 per cent it will give jobs to two and one-half million people. If carried out only 50 per cent then only one and one-half million will get jobs.

The other millions who will get no jobs and the corporations who have no orders are to buy "three months of commodities in advance". Of course, those who have jobs and orders are supposed to buy too. Gee, that sounds good. When times are dull and factories are closed and we haven't any income, all we've got to do is to buy three months of commodities in advance.

Just like that. Isn't it easy? And business men indorse it!

But why do we print all of this rubbish? Well, for one thing, to show how panicky our business leaders are. They've lost their heads completely.

And we want to illustrate what our great Marx meant when he said: Such times cannot be judged by their consciousness.

OUR ADVICE TO THE WORKERS IS TO STICK TO THE SOCIALIST PLAN!

—The Milwaukee Leader.

Our Essential Industries

Among our essential industries that flourished in the post-war period is the speakeasy and an ex-dry chief puts their number at 220,000 throughout the nation. New York State leads with 42,000, Illinois is second with 40,000, and Pennsylvania trails third with 20,000. In the lower range of this industry there are 50,000 peddling bottleggers and the business as a whole is fairly well stabilized. We may add that the industry is a godsend to politicians in search of jobs. Any empty head who knows nothing about the collapse of capitalism and its problems can get a hearing by talking wet or dry. This also is an essential industry of a rotting capitalist civilization.

—J. O. in The New Leader.

British Labor's Losses

To some extent we in America have been hurt by the sweeping Parliamentary victory of reaction in Britain. This is only a temporary thing. The victory was a last flare-up of an old order with MacDonald's eloquence and emotional appeal to British nationalism as window dressing for frank Tory reaction. The victory was a calamity to democracy and peace. It probably renders vain all hope of friendly settlement of the Indian issue. But the victory will not stop the dissolution of the capitalist imperialist order. I profoundly trust that it will but purge the ranks of labor and make them bolder and more effective in their plans. Only in British labor is there hope for England.—Norman Thomas.

Probably Didn't Know What He Wanted Anyhow

It is said that Woodrow Wilson after the armistice and during his entrance into Paris for the peace conference was so much in the minds and hearts of the world's people as a savior and director that he could have used the power and said, "We will have a world state, one government, universal brotherhood—down with all national barriers, we will have a common economic plan," and he would have had the world populace back of him—it would have irresistibly swept the world. He had the power, and he realized it.

But as he stood up before that great audience, he hesitated. He was cautious, he wavered. In the face of the just closed great holocaust, he hesitated and lost.—Ether Allen, in The Llano Colonist.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

The case of Mooney and Billings is the most contemptible labor case on record. While one only reads the newspaper accounts of this famous case in which the powerful corporation were able to railroad two innocent labor leaders to prison for life one does not get but an inkling of what has actually happened. To get a better knowledge of the entire case you must read the booklet prepared by Mooney's Defense Committee. What is hard to understand is that all the evidence upon which Mooney and Billings were convicted has been completely discredited and disproved and yet pleas for the release of these two men have fallen on deaf ears. The trial judge and the living jurors and even the prosecuting witnesses now plead for the release of the criminally convicted men. Where are those labor unions for whom Mooney and Billings gave so much of their time and energy, now? And the American Federation of Labor, doesn't it feel that as long as Mooney and Billings are in prison that its leaders are subject to the same ordeal? And what about the liberal element hasn't it any influence at all to reach those who hold these two men behind the bars?—What the American workers need is a strong political minded organization which can occasionally obtain some of its demands. We have dribbles of a dozen or two groups each working their own way and none getting anywhere. We need one organization which can battle industrially and politically and Mooney and Billings would soon go free.

For the past several months we diaiked the attitude of the leaders of Labor Age and the C. P. L. A. and said so. We felt that mere "loud talk" would bring these people nothing and if the Socialist Party wasn't radical enough for them let them join the party and teach us and convince us that they were right. But to no avail. They blazed away at the Socialist Party until our comrades have had to ask for an accounting. It came and exactly the way we anticipated. Some people believe that you can work with your opponent for the same cause. But not so. It is better to cast aside those who are not in sympathy with the ideals of our party, even though they join the forces against us for, you can at least do battle in the open then. You will at least know who you must do business with.

On the occasion of the Debs Memorial this writer procured and just completed reading "Debs: His Authorized Life and Letters", and has found it truly interesting. The book takes you back into the nineties with the fighting leader, thru the many presidential campaigns, to Woodstock and Atlanta and the trial in Ohio. His words flow so beautifully that it is no wonder Gene Debs kept his audience always aware that he was the speaker. This is a book from which young men can secure many valuable lessons.

After the Dreiser incident came the trial of one of the coal miners in Kentucky. The newspapers and public officials have made every effort to bring the question of Communism into the trial but the jury acquitted the miner. We are happy to see justice done because we cannot help but feel that the miners have had to forsake every liberty in preference to their low paid jobs in Kentucky. Wherever any attempt of organizing has been made or an appeal for better wages thugs and criminals have been hired by the bosses to terrorize the workers. Other important trials are being held this week and we hold the same hope for those poor coal diggers who must stand before the tribunal of the moneybugs.

A whole lot is being written about Thanksgiving this week. History tells us that the Puritans set aside this day each year to give praise to nature for everything it has bestowed upon them during the year. They had an abundance of everything. Plenty of wild game and sufficient crops to carry them over the winter. In those days the Puritans were a much simpler people with greater freedom than the workers enjoy today. Contrast those early days with the depression days of 1931. What have we to be thankful for? If we can be thankful because we haven't a job; if we can be thankful because

we can sleep longer in the morning, we have empty stomachs and ragged clothes and feverish bodies and no socks with torn shoes. No we have nothing to be thankful for. We don't even have a good strong political party of the workers which could get us unemployment insurance for which we might be thankful. It is different for the rich. They have plenty to eat, luxuriously furnished homes and dividends pouring in just as usual. They can be thankful now but their days are numbered too.

Japan has been explaining her invasion of Manchuria in every paper in the country daily. Each day it's a new thought, feeble enough to be carried away by the lowly ants. There has been no justification of her charges to date and none exist. On the other hand very little is being reprinted from the Chinese side of the story. In the meantime the world is preparing for another catastrophe which will engulf all the great powers. We have said before and can repeat that the trick is to get Russia entangled and Russia knows well that the plans will go amiss if they will act with diplomacy. It will require the best brains Russia possesses to keep it out of the conflict.

Sunday Nov. 29, can be made a big day in Chicago, again. It Sava can fill the CSPS Hall the day will be great because the Slovenes of Chicago will show that they do not care to work for the government of his majesty the King of Yugoslavia. They will show that they are American citizens who patronized their own institutions without regard for the dictatorial King and his organization. Let the workers show their pride by coming to the CSPS Hall in full numbers and in that way manifest their desires to leave the Yugoslav King in Jugoslavia. Let them come to this concert as workers and let not the bitter feelings of creed divide us. We are workers. As such, we can unite under the banner of the workers. It is our earnest desire to see every progressive Slovene participate in our festivities this coming Sunday.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

The debate recently sponsored by the English Division of branch No. 114 of Detroit, with the opponents from Chicago, was a huge success. An overflowing audience crowded the hall and listened to arguments of both debating teams. Interesting points were brought out by both sides and after the debate was concluded, short speeches were made stressing the importance of both the younger and older folks joining the Socialist Party. Thirteen young men and women signed pledge cards with comrade Pauline Travnik to become members of the English Division.

Friday night, November 27, will be the regular meeting of branch No. 1 JSF Chicago. Following the business transactions, a debate will take place. Comrade Rudolf Skala from branch No. 45 JSF. Waukegan, will oppose comrade Anton Garden of Chicago on the subject "Should Socialists participate in the Co-operative movement?" Garden says yes; Skala says no. The argument for and against will no doubt contain many interesting things to know, therefore we urge our comrades to invite their friends to help swell the audience Friday night.

Sunday, November 29, the Slovenes of Chicago are invited to attend Sava's concert at the CSPS Hall on 18th and May Sts. The singers of this chorus are well prepared to give their audience an afternoon of real enjoyment for a small price of 50c if admission tickets are purchased in advance. Tickets sold at the door will be 75c. The

program is carefully composed of classical and folk songs. Several such numbers, including a quintet and a ladies chorus, will make up the first part of the program. The concluding part will be a one act operetta giving a scene of our country folks in old Slovenia. This beautiful composition in song will portray a group of young boys and girls singing gaily as they go about their work in a meadow near a country village. Treat yourself to this entertainment and secure your ticket in advance from any member of the chorus or telephone Rockwell 2864 for reservations before next Sunday.

The American Family Almanac for 1932 has been mailed last week to different Slovene localities for distribution. All comrades and sympathizers are urged to co-operate with our agents to dispose of as many copies as possible. Recommend this book to your friends.

Proletarec carries a good line of English and Slovene books. As the nights grow longer there is more time for reading. Write for our price list and send for an order so you can enjoy your evenings at home reading some good book.

The SNPJ district federation of Chicago has in the past months held two mass meetings discussing problems of their fraternal organization. For Sunday afternoon, December 6, another meeting of this kind will be held at which the twenty-year endowment plan will be discussed. All members are urged to keep this date in mind and plan to attend.

FRAGMENTS

Many a man is chiefly known for his ability to drive a hard bargain.

Figures may not lie, but statistics will back up a lot of misinformation.

Every week has too many nights to stay up late on all of them.

Socialism does not mean that you will have to surrender your privacy. On the contrary, it means that you will have an opportunity to regain the privacy which you have already surrendered.—John M. Work.

Class antagonism may exist in society without a class struggle being waged by the workers, either because they are suppressed, as in our company union industries, or because the workers are not class conscious, but the conflict of interests is still there. —New Leader.

The dole is a doleful method of meeting the needs of the jobless. Unemployment insurance is essential.—N. L.

Inalienable rights depend upon many things, but chiefly on sleeping with one eye open.

Chicago Socialists against C. P. L. A.

The Central Committee of the Socialist Party of Cook County adopted the following resolution:

Whereas, Labor Age, official organ of the Conference for Progressive Labor Action, has repeatedly within the last few months carried editorials and feature articles tending to discourage working people from joining the Socialist Party; and

Whereas, the official "Statement of Purpose" of the Conference for Progressive Labor Action requires its members to give first loyalty to that organization; therefore be it

Resolved, by the Delegate Committee of the Socialist Party of Cook County, Illinois, meeting of the 16th day of November, 1931;

1. That it is our opinion that membership in the Conference for Progressive Labor Action, in view of the restatement of policy, is not compatible with membership in the Socialist Party, and

2. That a ruling to this effect should immediately be made by the National Executive Committee to the Party.

The members of Local Cook County of the Socialist Party are also urged to immediately withdraw their membership in the Conference for Progressive Labor Action.

Reading

In the hardest-fought campaign in the history of Reading, the Socialists of this city were defeated by the combined Republican and Democratic political machines, despite the fact that the Socialist vote was the largest ever polled by the party. Election's totals gave Mayor J. Henry Stump, 14,341 votes, compared to 12,304 in the winning year of 1927 when the Socialists went into office in a three-cornered contest. While the fusion of all opposition factors succeeded in giving the Socialists a temporary setback in the city, that maneuver almost resulted disastrously to the old political gangs in the county. In the contests for courthouse offices, which up to this year have always been looked upon as sure Democratic plums, the Democrats won the offices with pluralities which shrank to less than a thousand in the case of county surveyor. In all cases, the Socialist party established itself as the second party in Berks county.—Reading Labor Advocate.

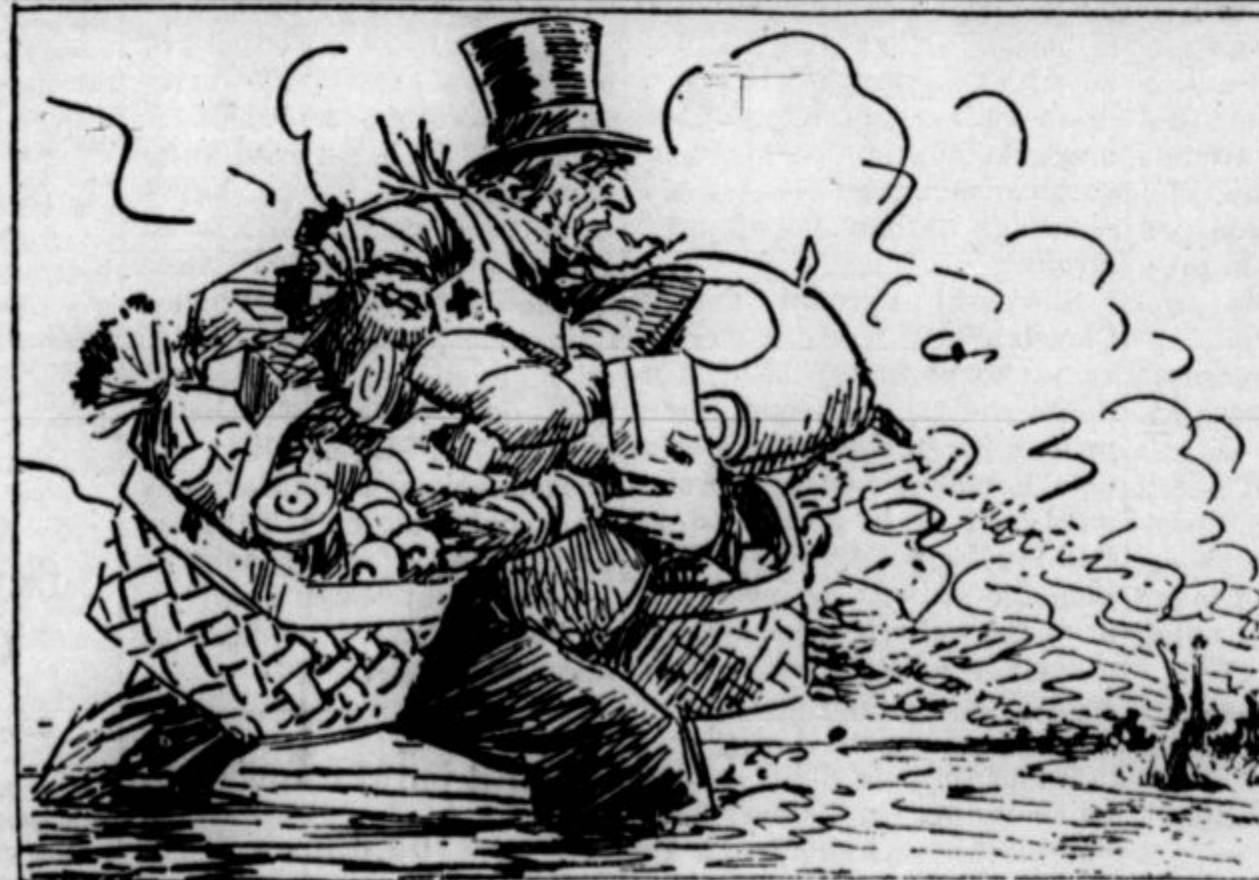
Run the Industries

Socialism is the proposal that the public shall run the industries, which the private capitalist owners refuse to run.

America has vast natural resources which are not being fully used, an abundance of machinery that is in great part idle, millions of workers who are forcibly unemployed—not permitted to create wealth—and furthermore, huge stores of commodities which the people are not permitted to consume. In this situation we see capitalism's failure or refusal to function. In a word, the capitalists will not keep the nation's industries running.

The proposal of Socialism is nothing more and nothing less than that the public take over the industries from the non-functioning capitalists and start the wheels turning for the benefit of the people. Socialism demands that the nation use its natural resources; that the nation keep its machines busy; that the nation employ its workers; that the nation not merely permit but encourage the consumption by the workers of goods which the workers have produced. —The New Era.

WE HAVE CROSSED EVERY SEA TO HELP OTHERS

Surely We Ought Do No Less for Our Own